

Stichting WESP
Componistenlaan 55a
2215 SN VOORHOUT
T 0252-218521
F 0252-222032
E info@wespweb.nl
W www.wespweb.nl

Oktober 2009

**'Ik heb nooit eerder een grens durven
trekken, maar nu wel'**
**Onderzoek naar Eigen Kracht-conferenties binnen het
Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland**

Eindrapportage van het project
'Oplossen huiselijk geweld door zelf aan zet te zijn'

Colofon

Titel	:	'Ik heb nooit eerder een grens durven trekken, maar nu wel.' Onderzoek naar Eigen Kracht-conferenties binnen het Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland Eindrapportage van het project 'Oplossen huiselijk geweld door zelf aan zet te zijn'
Auteur	:	Fiet van Beek
Uitgever	:	Stichting WESP, Voorhout
In opdracht van	:	GGD Hollands Noorden - Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland
Financier	:	Provincie Noord-Holland met cofinanciering van de gemeente Den Helder, Eigen Kracht <i>Centrale</i> , Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland, Politie Noord-Holland (Den Helder), Stichting Blijf van mijn Lijf (Den Helder) en Stichting Wering (Den Helder)
Medewerkers Stichting WESP	:	Fiet van Beek (projectleiding), Mariël Floor, Peter Gramberg, Rick van de Locht, Marcia van der Meer, Catharina Mulder, Minke Verdonk en Annemiek Verheij
Met dank aan	:	De leden van families en netwerk die mee wilden werken aan een interview, Marja de Kinderen (projectleider Steunpunt Huiselijk Geweld KNH), José Welten (regiomanager Eigen Kracht KNH) en de Eigen Kracht-coördinatoren die in het kader van dit project een Eigen Kracht-conferentie hebben afgerond
Ontwerp omslag	:	Laurien Stam, Zwolle

©2009 Stichting WESP (II)

Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting WESP (II).

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 jo. het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471, en art. 17 Auteurswet 1912, dient men de krachtens art. 17 lid 2 Auteurswet 1912 verschuldigde vergoeding vooraf met WESP BV overeen te komen en te voldoen. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze rapportage in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot Stichting WESP (II) te wenden.

No part of this report may be reproduced in any form, by print, photo-print, microfilm or any other means without written permission from Stichting WESP (II).

Inhoudsopgave

1	Opzet van het onderzoek.....	5
1.1	Inleiding.....	5
1.2	Onderzoeksvragen en methode	6
1.3	Verloop van het onderzoek.....	8
1.4	Terminologie	10
2	Inzet, verloop en resultaat van Eigen Kracht-conferentie	13
2.1	Inleiding.....	13
2.2	Aanmeldingen.....	13
2.3	Duur hulpverlening.....	13
2.4	Achtergrondproblematiek	14
2.5	Zorgen en vragen als uitgangspunt.....	15
2.6	Achtergrondkenmerken	16
2.6.1	Achtergrondkenmerken kinderen (minderjarige hoofdpersonen).....	16
2.6.2	Achtergrondkenmerken volwassenen (meerderjarige hoofdpersonen) ...	17
2.7	Afgerond in activeringsfase	18
2.7.1	Reden.....	18
2.7.2	Aantal contacten	18
2.8	Afgerond in conferentiefase (Eigen Kracht-conferentie)	18
2.8.1	Locatie.....	18
2.8.2	Tijdstip en duur	18
2.8.3	Aantal aanwezigen.....	19
2.8.4	Resultaat	20
2.8.5	Samenwerking met de aanmelder.....	20
3	Inhoud van het plan.....	21
3.1	Inleiding.....	21
3.2	Voorbeelden.....	21
3.3	Evaluatie	25
3.4	Noodplan.....	25
3.5	Gewenste steun en hulp van professionals.....	25
3.5.1	Gezondheid.....	25
3.5.2	Opvoeding.....	26
3.5.3	Financiën.....	26
3.5.4	Wonen.....	26
3.5.5	Diversen	26
4	Tevredenheid professionele aanmelders	27
4.1	Inleiding.....	27
4.2	Informatie	27
4.3	Waardering Eigen Kracht-conferentie	27
4.4	Waardering plan	28
4.5	Waardering Eigen Kracht-coördinator	28
4.6	Waardering Eigen Kracht-regiomanager.....	29
4.7	Overige opmerkingen en suggesties.....	29

5	Tevredenheid deelnemers uit familie en sociaal netwerk.....	31
5.1	Inleiding.....	31
5.2	Informatie.....	31
	5.2.1 Inleiding.....	31
	5.2.2 Voldaan aan informatiebehoefte.....	31
5.3	Meewerken aan een oplossing.....	32
	5.3.1 Inleiding.....	32
	5.3.2 Informatie geven.....	32
	5.3.3 Vragen.....	32
	5.3.4 Zeggen.....	32
	5.3.5 Meewerken aan een oplossing.....	32
	5.3.6 Op gemak voelen.....	33
5.4	Waardering Eigen Kracht-conferentie en besloten tijd.....	33
5.5	Waardering plan.....	33
5.6	Waardering coördinator.....	34
5.7	Waardering professionele aanmelder.....	34
5.8	Overige opmerkingen en suggesties.....	35
6	Follow-up na drie maanden.....	37
6.1	Inleiding.....	37
6.2	Resultaten uit de follow-up formulieren.....	37
	6.2.1 Tijdstip en aantal respondenten.....	37
	6.2.2 Mate van uitvoering van de plannen.....	38
6.3	Resultaten uit de interviews.....	39
	6.3.1 Uitvoering van het plan.....	39
	6.3.2 Huiselijk geweld.....	40
	6.3.3 Effecten van de Eigen Kracht-conferentie.....	40
	6.3.4 Aandachts- en verbeterpunten.....	43
	6.3.5 Inzet van Eigen Kracht-conferenties.....	44
7	Conclusies en aanbevelingen.....	45
7.1	Inleiding.....	45
7.2	Conclusies.....	46
7.3	Aanbevelingen.....	49

1 Opzet van het onderzoek

1.1 Inleiding

Gedurende de periode 2007-2009 is in de Kop van Noord-Holland geëxperimenteerd met de inzet van 25 Eigen Kracht-conferenties in situaties van huiselijk geweld. Het initiatief daartoe werd genomen door het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland (verder te noemen Steunpunt) waarin o.a. de GGD Hollands Noorden, de Stichting Blijf van mijn Lijf Den Helder en Stichting De Wering (maatschappelijk werk) samenwerken. Het Steunpunt geeft informatie, advies en brengt zonodig hulpverlening op gang bij huiselijk geweld. Het Steunpunt biedt een luisterend oor en zoekt samen naar mogelijkheden om het probleem op te lossen en weer een veilige thuissituatie te krijgen. Onder huiselijk geweld wordt in dit verband verstaan: *elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard in de privésituatie, waardoor schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan het slachtoffer in de vorm van fysiek of psychisch letsel*¹. Het kan dus gaan om ouder- of kindermishandeling, partnergeweld en andere varianten.

Bij aanvang van het project lag de focus op het stoppen van relationeel geweld en ouderenmishandeling.

Eigen Kracht is een besluitvormingsmodel waarin families zelf beslissen over wat zij nodig hebben aan hulp en steun om problemen van personen in hun familie te kunnen oplossen. De hoofdpersonen in dit besluitvormingsproces kunnen zowel volwassenen als kinderen zijn.

In het kader van het project 'Oplossen huiselijk geweld door zelf aan zet te zijn' worden Eigen Kracht-conferenties ingezet in situaties waar huiselijk geweld dreigt, plaatsvindt of heeft plaatsgevonden. Tijdens de Eigen Kracht-conferenties kunnen families een plan maken om geweld te stoppen dan wel een plan maken over kwesties die het gevolg zijn van huiselijk geweld of ermee samenhangen.

In Nederland is wel enige ervaring opgedaan met Eigen Kracht-conferenties in situaties van relationeel geweld², maar er zijn nog nauwelijks onderzoeksgegevens bekend van de resultaten van de conferenties voor deze specifieke doelgroep. Het Steunpunt (GGD Hollands Noorden) heeft WESP de opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de Eigen Kracht-conferenties die binnen het project vallen. Dit om meer inzicht te krijgen in de inzet, het verloop en de resultaten van de Eigen Kracht-conferenties, teneinde het implementatieproces te ondersteunen.

WESP heeft gegevens verzameld³ van de aanmeldingen, de Eigen Kracht-conferenties, het resultaat van de conferenties, de tevredenheid van deelnemers, de uitvoering van de plannen na enkele maanden en de effecten van de Eigen Kracht-conferenties.

¹ Bron: www.huiselijkgeweldkopvannoordholland.nl

² Van Lieshout, J. (2004) Eigen Kracht en Vrouwenopvang Amsterdam, eindverslag van een project. Voorhout: Eigen Kracht, Centrum voor Herstelgericht werken.

³ Het onderzoek sluit aan op de systematiek die door WESP gebruikt is bij ander landelijk en provinciaal onderzoek naar Eigen Kracht-conferenties. Zie bijvoorbeeld: Gramberg, P. (2009) Eigen Kracht-conferenties. Jaarcijfers 2008. Voorhout: WESP en Beek, F. van en Gramberg, P. (2009) Eigen Kracht in Amsterdam. De cijfers van Amsterdam en stadsregio van januari 2008 tot juli 2009. Voorhout: WESP.

1.2 Onderzoeksvragen en methode

Het onderzoek is te verdelen in twee onderdelen en gaat over vier onderzoeksvragen. Het eerste deel gaat om de Eigen Kracht-conferentie zelf en behelst de aanmeldingen, het verloop van de conferentie, de resultaten, het plan en de tevredenheid van de deelnemers. Het tweede gedeelte is follow-up onderzoek en gaat over de situatie van de hoofdpersoon na drie maanden, de mate van uitvoering van het plan en de effecten van de Eigen Kracht-conferentie.

De centrale vragen zijn:

- 1) Hoe vaak, door wie en voor wie worden de Eigen Kracht-conferenties ingezet?
- 2) Wat is het verloop en het resultaat van de bij Eigen Kracht aangemelde zaken?
- 3) Hoe beoordelen de deelnemers aan een Eigen Kracht-conferentie de conferentie?
- 4) wat zijn de resultaten en effecten drie maanden na de Eigen Kracht-conferentie?

Deel 1: De Eigen Kracht-conferenties

Het eerste deel van het onderzoek gaat over onderzoeksvraag 1, 2 en 3. Er worden data verzameld over de conferentie zelf, de tevredenheid van de deelnemers en het door hen gemaakte plan.

Er worden schriftelijke (en digitale) bronnen onderzocht, te weten:

- een registratieformulier dat door de Eigen Kracht-coördinator online wordt ingevuld via de website van Eigen Kracht;
- een tevredenheidsenquête voor professionele aanmelders;
- een tevredenheidsenquête voor volwassen deelnemers uit familie en netwerk;
- een tevredenheidsenquête voor kinderen die hebben deelgenomen;
- het schriftelijk vastgelegde plan van de familie en netwerk dat het resultaat is van de Eigen Kracht-conferentie.

De eerste drie onderzoeksvragen zijn te onderscheiden in de volgende deelvragen.

De deelvragen met betrekking tot het aanmeldgedrag zijn:

- Welke personen of organisaties melden aan bij Eigen Kracht?
- Wat is de reden van de aanmelding? Over welke vraag dient een plan gemaakt te worden?
- Wat is de achterliggende problematiek van de verwezen personen?
- Was er eerder hulpverlening betrokken? Zo ja, hoe lang?
- Om hoeveel personen gaat het? Van welke leeftijd, geslacht, etniciteit? Waar verblijven deze personen?

De deelvragen met betrekking tot het resultaat van de inzet van Eigen Kracht zijn:

- Hoe vaak leidt een aanmelding naar Eigen Kracht tot een bijeenkomst van familie en netwerk (de Eigen Kracht-conferentie)?
- Als een aanmelding niet tot een Eigen Kracht-conferentie leidt, wat is daarvan dan de reden?
- Om welk soort zaken gaat het als het niet tot een Eigen Kracht-conferentie komt?
- Om welk soort zaken gaat het als het wel tot een Eigen Kracht-conferentie komt?
- Hoe vaak slagen familie en netwerk erin binnen een Eigen Kracht-conferentie een plan te maken?

De deelvragen met betrekking tot de Eigen Kracht-conferentie zijn:

- Hoeveel mensen nemen deel aan een Eigen Kracht-conferentie?
- Wat is hun positie ten opzichte van de hoofdpersonen?
- Welke professionals nemen deel?
- Hoe vaak komt het voor dat potentiële deelnemers vanwege de veiligheid van de andere deelnemers worden uitgesloten van deelname door de Eigen Kracht-coördinator?
- Waar en wanneer worden Eigen Kracht-conferenties gehouden?
- In welke taal?
- Hoe lang duren Eigen Kracht-conferenties?

De deelvragen met betrekking tot de plannen zijn:

- Welke hulp of steun vragen families van professionele organisaties?
- Over welk leefgebied gaat deze steun of hulp?
- Om welke organisaties gaat het?
- In hoeverre bevatten de plannen een evaluatiemoment?
- In hoeverre bevatten de plannen een 'noodplan' voor als dingen anders lopen dan verwacht?

De deelvragen met betrekking tot de tevredenheid van de professionele aanmelder zijn:

- In hoeverre zijn aanmelders voldoende geïnformeerd over de Eigen Kracht-conferentie en hun rol daarin?
- Hoe waardeert de aanmelder de Eigen Kracht-conferentie?
- Hoe waardeert de aanmelder het plan dat in de Eigen Kracht-conferentie wordt gemaakt?
- Hoe waardeert de aanmelder de samenwerking met Eigen Kracht?

De deelvragen met betrekking tot de tevredenheid van de leden van familie en sociaal netwerk zijn:

- In hoeverre zijn zij voldoende geïnformeerd? Door wie?
- In hoeverre hebben zij inbreng kunnen hebben tijdens de Eigen Kracht-conferentie?
- Hoe waarderen zij de Eigen Kracht-conferentie?
- In hoeverre voelden zij zich veilig tijdens de Eigen Kracht-conferentie?
- Hoe waarderen zij het plan dat in de Eigen Kracht-conferentie werd gemaakt?
- Hoe waarderen zij de contacten met de Eigen Kracht-coördinator?

Deel 2: de follow-up na 3 maanden

Het tweede deel van het onderzoek gaat over de vierde onderzoeksvraag. Het betreft de follow-up na drie maanden en gaat alleen om zaken waarbij de aanmelding bij Eigen Kracht ook tot de conferentiefase heeft geleid.

Er wordt een follow-up formulier gebruikt dat de Eigen Kracht-coördinator na drie maanden invult, na telefonisch contact met meerdere deelnemers per conferentie.

Er worden door de onderzoekers van WESP diepte-interviews gehouden met personen uit familie en netwerk die hebben deelgenomen aan de Eigen Kracht-conferentie. Per zaak worden twee personen benaderd, bij voorkeur de hoofdpersonen, bij voorkeur iemand van de 'slachtofferkant' en iemand van de 'daderkant'. Als de hoofdpersonen niet mee willen werken, wordt een vervanger gezocht uit hun kant van het netwerk.

Doel van de interviews is na te gaan of het geweld gestopt is, wat de effecten van de Eigen Kracht-conferentie zijn en in hoeverre het plan is uitgevoerd.

1.3 Verloop van het onderzoek

Deel 1: onderzoek naar de Eigen Kracht-conferenties

Registratieformulier

Elke Eigen Kracht-coördinator die met een voorbereiding van een conferentie (zaak) gestart is, is gevraagd na afronding hiervan een digitaal registratieformulier in te vullen. Sinds 1 oktober 2008 is dit registratieformulier gelinkt aan de website van de Eigen Kracht Centrale. De data die zo worden verzameld, zijn gekoppeld aan een SPSS-bestand, een statistisch reken-programma. Dit bestand is geanalyseerd.

Vanwege de waarborging van de privacy van de familieleden, is de Eigen Kracht-coördinatoren gevraagd niet de namen van de betrokkenen op te geven. Wel is hen verzocht kenbaar te maken in welke relatie de verschillende betrokkenen tot de hoofdpersoon staan.

Het doel van het project om 25 Eigen Kracht-conferenties in te zetten werd gehaald. Aan het einde van de onderzoeksperiode waren er 2 zaken nog niet afgerond, van 1 zaak werd geen registratie ontvangen. Dat betekent dat van 22 van de 23 afgeronde zaken gegevens zijn ontvangen. Dat is een zeer hoge respons van 96%.

Tevredenheidsenquêtes

Het onderzoek naar de tevredenheid van de deelnemers heeft plaatsgevonden door analyse van drie schriftelijke vragenlijsten. Eén vragenlijst is na afloop van de Eigen Kracht-conferentie verspreid onder de professionele aanmelders (zie bijlage 1), de andere vragenlijst onder de (volwassen) deelnemers uit familie en sociaal netwerk (zie bijlage 2). De derde vragenlijst is een tevredenheidsenquête voor aanwezige kinderen en jongeren (zie bijlage 3). Vanwege de waarborging van hun privacy, is de deelnemers niet gevraagd hun personalia op te geven. Wel is hen verzocht kenbaar te maken in welke relatie zij staan tot de hoofdpersoon voor wie de Eigen Kracht-conferentie is gehouden. Andere achtergrondkenmerken zijn niet gevraagd om herkenbaarheid te voorkomen en te bevorderen dat de deelnemers zich vrij zouden voelen om hun eigen mening te geven. De enquêtes zijn los van elkaar geanalyseerd. De meeste vragen hebben zowel een gesloten als een open deel. Het gesloten deel betreft een ja/nee of een ja/nee/ten dele keuzemogelijkheid of een rapportcijfer.

De gegevens van 2007 en 2008 zijn in gevoerd in Excel, die van 2009 in SPSS. Van alle antwoorden op de gesloten vragen zijn rechte tellingen gemaakt. In een aantal gevallen is het gemiddelde rapportcijfer berekend en wordt de spreiding rondom dit gemiddelde aangegeven. In het open deel hebben de respondenten in hun eigen woorden een toelichting gegeven op dit oordeel. Deze antwoorden zijn geanalyseerd. Per onderwerp zijn enkele typerende en opmerkingen geselecteerd.

De vragenlijsten over de tevredenheid zijn meteen na afloop van de Eigen Kracht-conferentie uitgereikt aan de deelnemers van de Eigen Kracht-conferenties. Dit gebeurde door de Eigen Kracht-coördinator. De deelnemers ontvingen een formulier met bijbehorende antwoordenvolp. Ongeveer de helft van de deelnemers heeft de vragenlijst in gesloten envelop aan de Eigen Kracht-coördinator meegegeven. De coördinator stuurde ze vervolgens door naar WESP. De andere helft heeft het formulier zelf rechtstreeks naar WESP gestuurd.

In de onderzoeksperiode hebben 17 van de 23 onderzochte zaken in een Eigen Kracht-conferentie geresulteerd. Onder de aanmelders/professionals zijn 18 vragenlijsten uitgezet. Dat zijn er meer dan te verwachten was, mede omdat er ook zaken waren die niet door professionals zijn aangemeld. Waarschijnlijk is de reden hiervan dat er in sommige zaken meer dan een professionele aanmelder was of dat de Eigen Kracht-coördinator soms ook andere betrokken professionals een tevredenheidsformulier uitgereikt heeft. Er zijn 9 vragenlijsten door de aanmelders geretourneerd. Dat is een respons van 50%.

Onder de deelnemende volwassen leden van familie en sociaal netwerk zijn 123 vragenlijsten verspreid. Hiervan zijn er 80 geretourneerd. Deze data zijn samengevoegd met die van de kinderen, waarvan 13 formulieren zijn uitgezet en er 3 formulieren terugkwamen. De respons van minder- en meerderjarige deelnemers uit familie en netwerk is 61%.

Plannen

Alle 17 Eigen Kracht-conferenties werden afgerond met een plan. Van deze plannen werden er 13 ontvangen. Dat is een respons van 76%.

In de onderzoeksperiode waren er 13 zaken die voor follow-up in aanmerking kwamen. Vier zaken konden niet meegenomen worden omdat het moment drie maanden na de conferentie na afloop van de onderzoeksperiode viel. Van alle zaken werden follow-up formulieren ontvangen.

Deel 2: onderzoek naar de follow-up

Follow-up formulier

Voor het onderzoek naar de uitvoering van de plannen na 3 maanden is gebruik gemaakt van twee follow-up formulieren (zie bijlage 4 en 5). Tot 1 januari 2009 werd het eerste formulier gebruikt, daarna de tweede uitgebreidere versie. Deze formulieren zijn ontwikkeld in het kader van andere onderzoeken naar Eigen Kracht. In het kader van dit onderzoek wordt een deel van de voor andere doeleinden verzamelde data geanalyseerd.

De follow-up formulieren zijn ingevuld door Eigen Kracht-coördinatoren, die drie maanden na de Eigen Kracht-conferentie gebeld hebben met sleutelfiguren (professionals, hoofdpersonen en familieleden).

In de formulieren staan zowel open als gesloten vragen. Om deze gegevens te kunnen verwerken is een analysekader ontwikkeld. Teneinde de voornamelijk rechte tellingen te kunnen maken zijn de gegevens uit 2008 ingevoerd in Excel, die van 2009 in SPSS. De antwoorden op de open vragen zijn deels gecategoriseerd en geteld, deels woordelijk uitgetypt en geanalyseerd.

In de onderzoeksperiode waren dus 13 zaken die voor follow-up in aanmerking kwamen. Van alle 13 zaken werden follow-up formulieren ontvangen.

Interviews

De follow-up interviews werden gehouden aan de hand van twee vragenlijsten: een voor de hoofdpersoon en een voor familie/netwerk van de hoofdpersoon (zie bijlage 6 en 7). Streven was om twee personen per zaak te interviewen. De interviewers hebben aantekeningen gemaakt tijdens de interviews en zoveel mogelijk letterlijk opgeschreven wat de geïnterviewde zei.

Zoals gezegd kwamen 13 zaken voor follow-up in aanmerking. Er zijn 26 personen geïnterviewd van 11 Eigen Kracht-conferenties. Het streven was om per zaak twee

personen te spreken. Van deze zaken zijn eerst de hoofdpersoon of hoofdpersonen benaderd voor een interview en als zij niet wilden meewerken werden personen uit hun familie of netwerk benaderd. Het voornemen om de helft van de geïnterviewden van de dader- en de helft van de slachtofferkant te kiezen, bleek in de praktijk niet uitvoerbaar. Er waren zaken waarbij beide partners dader en slachtoffer waren en zaken waarin kinderen of leden van het netwerk geïnterviewd werden die niet in een van de twee partijen in te delen waren. Ook waren er conferenties die niet zozeer gingen om het stoppen van geweld maar om het opbouwen van een nieuw leven voor het slachtoffer. Daarbij werd de dader niet uitgenodigd. Zo bestaat de indruk dat er wat meer met personen is gesproken die gerelateerd waren aan het slachtoffer, maar gezien het voorgaande is die indeling niet goed te maken.

De Eigen Kracht-coördinatoren hebben mogelijke respondenten als eerste benaderd. De indruk bestaat dat zij niet altijd hebben doorgegeven dat en waarom bepaalde personen niet wilden meewerken. Van vijf hoofdpersonen is bij de onderzoekers bekend waarom zij niet wilden of konden meewerken. Twee personen wilden de pijnlijke zaak niet weer oprakelen en alleen nog vooruitkijken, een persoon was niet te traceren door verandering van telefoonnummers, een persoon sprak slecht Nederlands en begreep de bedoeling van het interview niet en een persoon zei 'nee' zonder opgaaf van redenen.

In totaal werden er 8 hoofdpersonen geïnterviewd en 18 personen uit familie en netwerk.

1.4 Terminologie

Aanmelder:

degene die het eerst contact opneemt met de regiomanager van Noord-Holland van de Eigen Kracht *Centrale* om de mogelijkheid van een Eigen Kracht-conferentie voor een familie te bespreken. Meestal is dit een medewerker van een hulpverleningsinstelling, maar het kan ook de cliënt zelf of een lid van familie of netwerk zijn. Als de aanmelder een professional is, wordt gesproken van 'professionele aanmelder' of 'aanmelder-professional'.

Activeringsfase:

fase waarin familie, bekenden en professionals gestimuleerd worden om mee te werken aan een Eigen Kracht-conferentie. Deze fase kan leiden tot de conferentiefase. Als dat niet het geval is wordt ook wel gesproken van een fase 1 zaak (zie ook fase 1 conferentie).

Conferentiefase:

fase waarin de Eigen Kracht-conferentie wordt gehouden, volgend op de activeringsfase (zie ook fase 2 conferentie en Fasen van een Eigen Kracht-conferentie).

Eigen Kracht-conferentie:

een werkwijze om familie de verantwoordelijkheid te laten houden voor ingrijpende beslissingen bij problemen binnen de familie. Het geeft hen de gelegenheid zelf een plan te maken met gebruikmaking van eigen mogelijkheden en ondersteuning van buiten te betrekken. Centraal in deze werkwijze staat een 'familiebijeenkomst' waarin familie en leden van het netwerk gezamenlijk een plan maken voor de toekomst (zie ook de fasen van een Eigen Kracht-conferentie).

Eigen Kracht Centrale:

landelijke stichting die de Eigen Kracht-conferenties uitvoert en de invoering van Eigen Kracht-conferenties entameert en ondersteunt. De Eigen Kracht *Centrale* verzorgt de werving, selectie en opleiding van coördinatoren en sluit contracten af met de

coördinatoren voor de duur van een conferentie. Aanmelders kunnen een 'Eigen Kracht-conferentie' inhuren bij de Eigen Kracht *Centrale*.

Eigen Kracht-coördinator:

medewerker die in nauw overleg met de betrokken familie een Eigen Kracht-conferentie organiseert en faciliteert. Een Eigen Kracht-coördinator is een onafhankelijke persoon die verbonden is aan de Eigen Kracht *Centrale* en niet in dienst is bij of op de een of andere manier werkzaam is voor een beslissingsbevoegde of hulpverlenende instantie.

Eigen Kracht-regiomanager:

medewerker die in dienst is van een organisatie die voor een regio of provincie Eigen Kracht helpt invoeren. Aanmelders nemen contact op met de regiomanager als zij een Eigen Kracht-conferentie overwegen.

De regiomanager kan hen helpen te beoordelen of een Eigen Kracht-conferentie in die situatie een geschikt middel is, hoe de vraagstelling zou moeten luiden, welke hulpverleners betrokken zijn en weet hoe de financiering geregeld kan worden. De regiomanager schakelt een coördinator uit dat gebied in om de conferentie te gaan voorbereiden en zorgt voor de directe ondersteuning.

De regiomanager coacht de coördinatoren in die regio en stemt af met de landelijke Eigen Kracht *Centrale*.

Familie en sociaal netwerk:

directe en verder afstaande bloedverwanten en andere voor hen belangrijke personen. Denk aan familieleden, burens en vrienden.

Fase 1 zaak:

door de Eigen Kracht *Centrale* gebruikt begrip voor een zaak die tijdens de voorbereiding gestaakt is. Het gaat om een situatie waarin een Eigen Kracht-coördinator aan de voorbereiding is begonnen, maar waarbij het om uiteenlopende redenen niet komt tot een formele gezamenlijke bijeenkomst van familie, netwerk, aanmelder en professionele informanten.

Fase 2 conferenties:

door de Eigen Kracht *Centrale* gebruikt begrip voor een zaak waarvan de voorbereiding uitmondt in een formele gezamenlijke bijeenkomst van familie, netwerk, aanmelder en professionele informanten.

Fasen van een Eigen Kracht-conferentie:

- Activeringsfase : Periode voorafgaand aan de 'familiebijeenkomst', waarin mensen gestimuleerd worden om bijeen te komen en de Eigen Kracht-conferentie wordt voorbereid.
- Conferentiefase : Fase waarin de Eigen Kracht-conferentie plaatsvindt. Hierin zijn drie fasen te onderscheiden:
 - *Informatiefase:*
Eerste deel van de 'familiebijeenkomst' waarin professionals informatie verstrekken aan familie en netwerk en vragen beantwoorden.
 - *Besloten tijd:*
Tweede deel van de 'familiebijeenkomst'. Nadat de familie en de leden van het sociaal netwerk de benodigde informatie hebben verkregen, verlaten de aanmelder, andere hulpverleners en de coördinator de ruimte, waarna familie en

netwerk beraadslaagt en een plan maakt.

- *Presentatie van het plan:*

Derde deel van de 'familiebijeenkomst'. Nadat de familie een plan heeft gemaakt, worden de coördinator en eventueel de professionele aanmelder binnen- of opgeroepen en presenteert de familie het plan. Indien er bijvoorbeeld sprake is van jeugdbescherming, wordt het plan getoetst door de professionele aanmelder. De aanmelder accepteert het plan tenzij duidelijk is dat de veiligheid van het kind niet gewaarborgd is, dan wel dat het plan niet wettig is.

Hoofdpersoon:

persoon voor wie de Eigen Kracht-conferentie wordt gehouden. Het kan om meerdere personen per zaak gaan.

Huiselijk geweld:

elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard in de privé-situatie, waardoor schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan het slachtoffer in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

2 Inzet, verloop en resultaat van Eigen Kracht-conferentie

2.1 Inleiding

In de onderzoeksperiode 2007-2009 werden 25 Eigen Kracht-conferenties ingezet. Aan het eind van de onderzoeksperiode waren er 2 zaken nog niet afgerond, van 1 zaak werd geen registratie ontvangen. De resultaten uit dit hoofdstuk hebben dus betrekking op 22 zaken.

Van de 22 zaken zijn er 17 uitgemond in een Eigen Kracht conferentie (conferentiefase, zie 1.4). De overige 5 aanmeldingen hebben niet tot een conferentie geleid en zijn afgerond in de activeringsfase (zie 1.4).

2.2 Aanmeldingen

In 5 situaties was de hoofdpersoon uitsluitend een jongere, in 9 situaties uitsluitend een volwassene (18+) en in de 8 overige zaken was er zowel een jongere als een volwassen hoofdpersoon.

De aanmeldingen zijn in meerderheid (91%) afkomstig van hulpverlenende instanties: 20 van de 22 aanmeldingen komen van instellingen zoals het Steunpunt (Ambulant Team) zelf, Algemeen Maatschappelijk Werk (De Wering), MEE, Blijf van mijn Lijf, GGZ en Bureau Jeugdzorg. Twee aanmeldingen komen op initiatief van een hoofdpersoon of familielid.

Aanmelder	Activeringsfase	Conferentiefase	Totaal
Steunpunt Huiselijk Geweld	3	1	4
Algemeen Maatschappelijk Werk	1	2	3
MEE	0	3	3
Asiel Zoeker Centrum	0	2	2
Bureau Jeugdzorg	0	2	2
GGZ	1	1	2
Hoofdpersoon of familie zelf	0	2	2
Stichting Blijf van mijn Lijf	0	2	2
Humanitas	0	1	1
Leger des Heils	0	1	1
<i>Totaal</i>	<i>5</i>	<i>17</i>	<i>22</i>

2.3 Duur hulpverlening

In 2 situaties is onbekend hoe lang er al hulpverlening betrokken is. De grootste groep heeft tussen de 2 en 5 jaar contact met hulpverleners. Van de aanmeldingen met langer dan 1 jaar hulpverlening heeft slechts één aanmelding niet tot een conferentie geleid.

Duur hulpverlening	Activeringsfase	Conferentiefase	Totaal
Geen hulpverlening	1	2	3
0 - 1 jaar	2	3	5
1 - 2 jaar	0	3	3
2 - 5 jaar	1	6	7
5 - 10 jaar	0	1	1
Meer dan 10 jaar	0	1	1
Onbekend	1	1	2
<i>Totaal</i>	5	17	22

2.4 Achtergrondproblematiek

Bij alle zaken speelt enige vorm van huiselijk geweld, recent of in het verleden. De regiomanager van Eigen Kracht heeft bijgehouden om welk soort huiselijk geweld het ging. Dat levert het volgende beeld van de onderzochte zaken op:

Soort huiselijk geweld	Aantal
Relationeel geweld, tussen partners	10
Relationeel geweld, niet tussen partners	8
Ouderenmishandeling	1
Eer gerelateerd geweld	1
Kindermishandeling	1
Oudermishandeling	1
<i>Totaal</i>	22

De rest van de achtergrondproblematiek van de aanmeldingen is divers. Naast het hiervoor genoemde huiselijk geweld, spelen er tal van andere problemen. Ook echtscheidingsperikelen, gedragsproblemen van het kind, psychiatrische problematiek en financiële en huisvestingsproblemen komen vaak voor. Gemiddeld spelen er 2,6 problemen, naast het eerder genoemde huiselijk geweld.

Achtergrondproblematiek conferenties	Activeringsfase	Conferentiefase	Totaal
Echtscheidingsperikelen	3	8	11
Gedragsproblemen kind	0	7	7
Psychiatrische problematiek	1	6	7
Financiën en huisvestingsproblemen	0	6	6
Pedagogische onmacht/verwaarlozing	0	5	5
Overbelasting ouders	0	4	4
Problemen met werk	0	3	3
Problemen met school	0	3	3
Verstandelijke beperking ouders of kind	0	3	3
Dood/ziekte	0	2	2
Verslaving	0	2	2
In aanraking met politie	0	2	2
Incest	0	1	1
Overig	0	2	2
<i>Totaal</i>	<i>4⁴</i>	<i>54</i>	<i>58</i>

2.5 Zorgen en vragen als uitgangspunt

De aanmelders formuleren hun reden van verwijzing en de vraag (of de vragen) die zij aan familieleden willen voorleggen. Zij definiëren hun zorgen over de situatie en benoemen concreet zorgpunten. Deze vragen en zorgen zijn belangrijk omdat zij het uitgangspunt van de conferentie zijn.

Vragen voor conferentie	Activeringsfase	Conferentiefase	Totaal
Huiselijk geweld	3	8	11
Woonplek	2	8	10
Financiën/huisvesting	0	9	9
Opvoeding	0	7	7
Omgangsregeling met ouders/anderen	1	5	6
Werk	1	5	6
Gedrag kind	0	6	6
Onderwijs	0	5	5
Vrije tijd	0	4	4
Zelfstandigheid	0	4	4
Voorziening gezag	0	3	3
Medische kwesties	1	1	2
Overig	0	1	1
<i>Totaal</i>	<i>8</i>	<i>66</i>	<i>74</i>

⁴ Het feit dat het aantal problemen bij de zaken die in de activeringsfase zijn afgerond lager ligt dan die van de conferentiefase, zegt meer over de wijze van dataverzameling dan over de gezinnen. Deze informatie is afkomstig van de Eigen Kracht-coördinator; die heeft minder contacten gehad met de gezinnen en is daardoor minder op de hoogte van wat er speelt.

Gemiddeld worden per gehouden conferentie 3,9 vragen geformuleerd. Vragen die te maken hebben met huiselijk geweld, woonplek en financiën komen het meest voor.

2.6 Achtergrondkenmerken

2.6.1 Achtergrondkenmerken kinderen (minderjarige hoofdpersonen)

Aantal

Bij de 13 aanmeldingen waar kinderen (mede) de hoofdpersoon zijn, gaat het om in totaal 23 kinderen. Dat is gemiddeld 1,8 kinderen per aanmelding. Slechts één kind is betrokken bij een aanmelding die niet tot een conferentie heeft geleid. Bij zaken waar kinderen bij betrokken zijn is er dus meestal wel een Eigen Kracht-conferentie gehouden.

Leeftijd

De meeste minderjarige hoofdpersonen (52%) zijn tussen de 13 en 17 jaar oud.

Leeftijd	Fase 1	Fase 2	Totaal
0 - 4 jaar	0	3	3
5 - 12 jaar	1	7	8
13 - 17 jaar	0	12	12
<i>Totaal</i>	<i>1</i>	<i>22</i>	<i>23</i>

Geslacht

Het gaat om 16 meisjes en 7 jongens. Meisjes zijn dus in de meerderheid (70%).

Etniciteit

14 kinderen (61%) hebben een autochtone achtergrond, 9 kinderen (39%) een allochtone achtergrond; hiervan zijn er 5 Afghaans en 4 Turks.

Verblijfplaats

De verblijfplaats van de kinderen ten tijde van de aanmelding bij Eigen Kracht is als volgt:

Verblijfplaats	Aantal
Thuis bij één of beide ouders	15
Bestandspleeggezin ⁵	6
Crisis- of leefgroep	1
Asielzoekerscentrum (met ouder)	1
<i>Totaal</i>	<i>23</i>

Tweederde van de kinderen woont bij één of beide ouders.

Woonplaats

De kinderen zijn ten tijde van de aanmelding woonachtig in Den Helder (11x), Breezand (2x), Den Burg (2x), Julianadorp (1x), Amersfoort (1x) en Hilversum (1x). Van 5 kinderen is alleen bekend dat ze in de provincie Noord Holland wonen, maar niet in welke gemeente.

⁵ Vorm van pleegzorg waarbij een kind wordt opgevangen door onbekenden.

2.6.2 Achtergrondkenmerken volwassenen (meerderjarige hoofdpersonen)

Aantal

In totaal zijn er bij de 15 zaken waar (ook) volwassen hoofdpersonen bij betrokken zijn, 25 volwassenen als hoofdpersoon betrokken: 1,7 volwassene per aanmelding.

Leeftijd

De spreiding in leeftijd is redelijk gelijkmatig. De groep 18-25 jarigen is het kleinst.

Leeftijd	Fase 1	Fase 2	Totaal
18 - 25 jaar	2	4	6
26 - 40 jaar	3	7	10
41 - 60 jaar	4	5	9
<i>Totaal</i>	9	16	25

Het gaat om 10 mannen (40%) en 15 (60%) vrouwen.

Etniciteit

Iets meer dan de helft (52%) heeft een Nederlandse achtergrond. De 11 allochtone volwassenen zijn afkomstig uit Turkije (3x), Indonesië (3x), Afghanistan (2x), Antillen (2x), Suriname (1x). Van 1 volwassene is de etniciteit onbekend.

Etniciteit	Fase 1	Fase 2	Totaal
Nederlands	3	10	13
Niet Nederlands	5	6	11
Onbekend	1	0	1
<i>Totaal</i>	9	16	25

Verblijfplaats

Tweederde van de volwassen hoofdpersonen woont zelfstandig.

Verblijfplaats	Fase 1	Fase 2	Totaal
Zelfstandig	6	11	17
Thuis bij één of beide ouders	2	1	3
Bij familie of bekenden	1	1	2
Anders	0	3	3
<i>Totaal</i>	9	16	25

Woonplaats

Ten tijde van de aanmelding zijn de volwassen hoofdpersonen woonachtig in Den Helder (15x), Schagen (4x), Alkmaar (2x), Oudeschild (1x), Amsterdam (1x), Purmerend (1x) en Amersfoort (1x).

2.7 Afgerond in activeringsfase

2.7.1 Reden

Vijf aanmeldingen hebben niet geresulteerd in een conferentie. Soms komen er meerdere redenen per zaak voor.

Reden van niet doorgaan	Aantal
Aanmelding ingetrokken	2
Ouders wilden niet	1
Kind/jongere wilde niet	1
Volwassen hoofdpersoon wilde niet	1
Netwerk te klein	1
Andere oplossing gevonden (plan gemaakt)	1
<i>Totaal</i>	<i>8</i>

2.7.2 Aantal contacten

In de 5 zaken waarin uiteindelijk geen conferentie is gehouden, hebben de coördinatoren met in totaal 20 personen contact onderhouden. Dat is gemiddeld 4 contacten per zaak. De contacten waren met volwassen hoofdpersonen (6x), minderjarige hoofdpersonen (3x), hulpverleners (3x), ouders (2x), aanmelders/professionals (2x), overige familieleden (2x), vrienden en bekenden (2x).

2.8 Afgerond in de conferentiefase (Eigen Kracht-conferentie)

2.8.1 Locatie

De 17 conferenties zijn gehouden op verschillende locaties. Buurthuizen komen het meest voor, gebouwen van instanties nauwelijks.

Locatie	Aantal
Buurthuizen	7
Verenigingsgebouw	2
Kerk	2
Cultureel centrum	2
Wijksteunpunt	1
Zwembad	1
Horecagelegenheid	1
Gebouw hulpverlenende instantie	1
<i>Totaal</i>	<i>17</i>

2.8.2 Tijdstip en duur

De conferenties hebben vooral overdag plaatsgevonden, in enkele gevallen liep de bijeenkomst door tot in de avond. De verdeling doordeweeks en in het weekend was ongeveer half om half.

Tijdstip conferentie	Aantal
Overdag	11
's Avonds	3
Overdag en 's avonds	3
<i>Totaal</i>	<i>17</i>

Doordeweeks	8
Weekend	9
<i>Totaal</i>	<i>17</i>

Tijdsduur

De meeste conferenties duurden 3 tot 5 uur. Het besloten deel duurde in de meeste gevallen minder dan 3 uur.

Duur conferentie in uren	Gehele conferentie	Besloten deel
0 tot 3 uur	0	9
3 tot 5 uur	11	5
5 tot 8 uur	6	3
<i>Totaal</i>	<i>17</i>	<i>17</i>

2.8.3 Aantal aanwezigen

In totaal hebben 199 personen deelgenomen aan de 17 Eigen Kracht-conferenties. Dat is 11,7 deelnemers per conferentie. Het aantal is uitgezonderd de coördinator en een eventuele externe tolk. Vier maal was er zo'n tolk aanwezig. De kleinste conferenties telde 6 deelnemers, de grootste conferentie telde 23 deelnemers.

Van 195 personen is bekend in welke hoedanigheid zij aan de conferentie hebben meegewerkt. Van dit aantal zijn 19 personen (10%) minderjarig: 14 minderjarige hoofdpersonen en 5 andere kinderen (bijvoorbeeld vriendjes of vriendinnetjes).

Aanwezige familieleden	Aantal
Minderjarige hoofdpersonen	14
Volwassen hoofdpersonen	29
Ooms/tantes	25
Ouders	17
Grootouders	4
Neven/nichten	15
Anders (broers/zussen, overige familieleden)	12
<i>Totaal</i>	<i>116</i>

Aanwezigen uit sociaal netwerk	Aantal
Vrienden	41
Anders (buren, kennissen, collega's)	9
<i>Totaal</i>	<i>50</i>

Aanwezige professionals	Aantal
Aanmelder	8
Hulpverleners	16
School	1
Anders	4
<i>Totaal</i>	<i>29</i>

Afwezig

85 mensen waren wel uitgenodigd voor de conferentie, maar konden of wilden niet aanwezig zijn. Het gaat om 21 hulpverleners en 64 mensen uit de familie of het sociaal netwerk; 5 mensen per conferentie.

Niet uitgenodigd, niet welkom

Negen mensen waren niet welkom, omdat de hoofdpersonen niet wilden dat deze mensen bij de conferentie aanwezig waren. Twee van de negen personen hebben toch een bijdrage aan de conferentie geleverd: één persoon door een brief en één persoon via de coördinator.

2.8.4 Resultaat

Alle 17 conferenties zijn afgesloten met een plan en, voor zover van toepassing, als veilig geaccepteerd door de aanmelder. In 13 plannen vraagt de familie om professionele hulp. In 14 plannen is opgenomen dat er een evaluatie zal plaatsvinden en in eveneens 14 plannen heeft de familie opgenomen dat men weer bij elkaar zal komen als de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Zie ook hoofdstuk 3.

2.8.5 Samenwerking met de aanmelder

Aan de Eigen Kracht-coördinatoren is gevraagd hoe zij de samenwerking met de aanmelder hebben gevonden. Zij hebben een gemiddeld rapportcijfer van 7,2 gegeven. Twee maal vond men de samenwerking onvoldoende.

Bij het bepalen van het rapportcijfer letten de Eigen Kracht-coördinatoren op de betrokkenheid van de aanmelder, de bereidheid tot het beantwoorden van vragen, duidelijkheid in communicatie, de snelheid waarmee werd gereageerd op een contactpoging van de coördinator en de bereidheid om aanwezig te zijn op de Eigen Kracht-conferentie.

Wat de tevredenheid van aanmelders en familieleden betreft, zie de hoofdstukken 4 en 5.

3 Inhoud van het plan

3.1 Inleiding

Uit landelijk onderzoek in de jeugdzorg⁶ is bekend dat 80% van de gemiddeld 17.8 afspraken die in een Eigen Kracht-plan staan, voor rekening komt van de familie en/of sociaal netwerk en 20% voor professionals. In dit onderzoek is niet onderzocht hoe deze verhouding in dit project is. Bij de analyse van de plannen is alleen de vraag van de familie aan professionals onderzocht, vanwege het belang hiervan voor de implementatie. Het grootste deel van dit hoofdstuk gaat dus over een *gedeelte* van de inhoud van de plannen en *niet* over de hulp en steun die leden van familie en sociaal netwerk hebben toegezegd.

Van de 17 Eigen Kracht-conferenties die er in het kader van dit project zijn gehouden, zijn er ook 17 met een plan afgerond. Van vier zaken werd door de onderzoekers geen plan ontvangen, waardoor het aantal onderzochte plannen 13 is (76%).

Van de plannen is in de eerste plaats onderzocht of zij een evaluatiemoment bevatten. Verder is bekeken of en zo ja, welke professionele hulp er wordt gevraagd en van welke instantie. Bij die analyse zijn de volgende categorieën gehanteerd: opvoeding, wonen, onderwijs, werken, vrije tijdsbesteding, financiën, gezondheid, sociaal netwerk, justitie en diversen. Daarnaast is gekeken hoeveel van deze afspraken het stoppen van geweld betreffen.

Van de 13 onderzochte plannen, hebben er 2 geen afspraken die door of in samenwerking met professionals uitgevoerd dienen te worden.

3.2 Voorbeelden

De plannen die door familie en netwerk worden gemaakt wijken in vorm en inhoud af van door professionals opgestelde plannen. In deze paragraaf wordt een drietal voorbeelden gegeven uit drie verschillende Eigen Kracht-plannen. Deze dienen als illustratie. Het gaat om delen uit het plan, niet om het plan als geheel. Dit om herkenning te voorkomen en de privacy van de betreffende personen te beschermen. Uiteraard zijn namen, voor zover die erin voorkomen, gewijzigd. De namen van organisaties zijn niet veranderd.

Voorbeeld 1: een plan voor Lisa en Samantha

Lisa woont zelfstandig met haar dochtertje Samantha. De relatie met de vader van Samantha heeft zij verbroken. Lisa werd tijdens de zwangerschap en daarna mishandeld door haar nu ex-vriend. Om hun veiligheid te waarborgen woonden zij in een Blijf van mijn Lijf huis dat ver weg ligt van hun oorspronkelijke woonplaats. Hierdoor is Lisa al haar contacten kwijt, behalve die met haar ouders. De vraag die zij wil bespreken tijdens de Eigen Kracht-conferentie is: Hoe kan ik zorgen dat ik me niet zo alleen voel? Het gaat hier dus niet zozeer om het stoppen van huiselijk geweld als wel om het herstellen van de gevolgen van het geweld.

⁶ Beek, F. van (2003). Eigen Kracht volgens plan? Onderzoek naar de plannen en follow-up van Eigen Kracht-conferenties. Voorhout: WESP.

Op de conferentie zijn 6 volwassenen aanwezig en drie kinderen. Vier personen waren er niet, maar leverden op een andere wijze (bijvoorbeeld door een brief) een bijdrage. De meeste aanwezigen komen uit de vorige woonplaats van Lisa.

Deel van het plan

Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik me niet zo alleen voel?

TELEFONEREN:

A (vroegere buurvrouw), B (kennis), C (kennis) en D (vroegere buurvrouw en vriendin) bellen Lisa om de beurt, bij voorkeur op woensdag om circa 20.30 uur. Er wordt onderling geregeld wie wanneer belt.

Lisa mag A, B, C en D altijd bellen met de vraag of wij haar terugbellen!

BEZOEK:

B, C, D en Lisa's moeder willen graag rijden naar waar Lisa nu woont. Dan gaan we eventueel een dagje naar Amsterdam, het strand of gewoon lekker er even uit. Dit wordt niet met een vaste tijd/regelmaat afgesproken maar gewoon zoals het uitkomt, de afspraak wordt via de telefoon gemaakt.

De vader van Lisa komt een keer per maand naar Lisa.

Zelf komt Lisa een keer per maand naar haar voormalige woonplaats. Haar vader betaalt haar treinkosten.

Lisa vraagt aan vriendin R (voor half december) of ze een keer per week 's avonds op bezoek kan komen en ook andersom.

VRAGEN NAAR INFORMATIE E.D.:

Lisa vraagt maatschappelijk werkster X van Femgard volgende week naar:

- vrijwilligerswerk waarbij kinderopvang mogelijk is
- informatie over stichting Corma (zie de brief van vriendin die er niet kon zijn)
- bijzondere bijstand voor reiskosten
- mogelijkheden voor peutergym
- hulp om belastingpapieren in te vullen of een belastingadviseur

ETC.

Voorbeeld 2: een plan voor Joop, Jannie en Elisabeth

Elisabeth is de dochter van Jannie, zij woont bij haar moeder en stiefvader Joop. Er is sprake van partnergeweld tussen Joop en Jannie. Volgens Jannie is Joop licht verstandelijk gehandicapt en traag. Jannie slaat hem en scheldt als hij niet begrijpt wat zij wil of als hij te traag is. Dan slaat hij haar terug om er vanaf te zijn. De vraag van de Eigen Kracht-conferentie is: Wat is nodig om beter met elkaar te communiceren en agressie en

escalatie te voorkomen/verminderen? Vijf daarbij horende subvragen gaan over het delen van opvoedingsvragen en -ervaringen, het verbeteren van de relatie tussen Joop en Jannie en het leren van nieuwe dingen door Joop.

Er zijn 19 personen uit familie en netwerk en drie hulpverleners (MEE, Thuiszorg, zorgaanbieder zorg voor verstandelijk gehandicapten). Hieronder een deel van het plan dat zij gemaakt hebben.

Deel van het plan

Wat is nodig om beter met elkaar te communiceren en agressie en escalatie te voorkomen/verminderen?

DEELVRAAG 3: Hoe dring ik (Jannie) tot Joop door en voorkom ik mijn boosheid?

- Door samen tijd door te brengen.
- Hulpverlening uitleg handicap Joop.
- Time out invoeren.

Toelichting:

Er wordt een 14-dagenrooster gemaakt door de ambulante begeleider waarin rustmomenten worden ingepland waarin de TV uitgaat en Joop en Jannie samen kunnen praten. Vriend Joost neemt deze week contact op met de ambulante begeleider van de zorgaanbieder om haar in te praten.

Jannie en Elisabeth vragen de ambulante begeleider over de handicap van Joop.

Als Jannie merkt dat ze boos wordt, maakt ze een time-out-teken/gebaar en gaat ze iets anders doen of naar buiten en wordt door Joop met rust gelaten. De ambulante begeleider gaat Joop uitleg geven op dit punt. Vriend Joost licht de ambulante begeleider in.

DEELVRAAG 4: Hoe kan Joop nieuwe dingen leren, bijvoorbeeld omgaan met huisgenoten?

- Structuur.
- Ondersteunend begeleiden.

Toelichting:

Een duidelijk 14daagsrooster maken. Aandacht voor overzichtelijk opbergen van spullen. Videohome/gespecialiseerde Thuiszorg wordt aangevraagd door MEE. Jannie benadert MEE.

ETC.

Voorbeeld 3: een plan voor de familie Jansen

In het gezin van de familie Jansen volgt de ene crisis de andere op. Er is gegronde angst voor de terreur van de ex-man van Wilma, ruzie met en tussen de oudste zonen, ruzie en spanning tussen de Wilma en haar partner John en een slechte relatie met de buurt. Vanwege de ex neemt het gezin deel aan het project veilig wonen.

Aan de Eigen Kracht-conferentie nemen 6 personen deel, waarvan twee professionals in de informatiefase. De leden van familie en netwerk buigen zich in de besloten fase over 4 vragen:

- Hoe krijgen wij rust en veiligheid in onze woonomgeving en in ons gezin?
- Hoe kunnen we van ons negatieve imago afkomen en worden beoordeeld op onze

- huidige en toekomstige inspanningen?
- Welke hulp en/of therapie, begeleiding hebben wij individueel en samen nodig om stabiele, verantwoordelijke ouders en partners te zijn?
 - Welke ondersteuning bij de opvoeding hebben wij nodig?

Deel van het plan

DEELVRAAG 1: Hoe krijgen wij rust en veiligheid in onze woonomgeving en in ons gezin?

Voor een deel is dit al in werking gezet via justitie het project veilig wonen.

Ook willen we met rust gelaten worden, de ex-echtgenoot van Wilma moet uit de buurt blijven.

Wat betreft deze zaken is het volgende afgesproken:

- Oma en vriendin Jennifer nemen contact op met de heer X van de politie. Dit in een rustige periode, dus niet naar aanleiding van een crisis. Zij proberen een afspraak te maken om te bespreken hoe te handelen als de ex van Wilma toch in de buurt komt. Ook om te bespreken hoe mogelijke politiecontacten lopen, niet aan de deur als het ook anders kan bijvoorbeeld.
- Vriendin Jolanda neemt het initiatief wat betreft deze afspraak.

DEELVRAAG 4: Welke ondersteuning bij de opvoeding hebben wij nodig?

Op dit moment is vooral hulp en ondersteuning nodig voor Joey en James, de twee thuiswonende broers.

Er is Intensieve Ambulante Gezinsbegeleiding aangevraagd door zorgaanbieder gehandicaptenzorg, als opvolging van de begeleiding door de heer Y. Deze blijft ook aandringen op de indicatie die gegeven moet worden door de heer Z van Bureau Jeugdzorg voor de "broertjes therapie".

Uit eigen kring zijn Oma en oom Jan bereid te helpen en klaar te staan voor de jongens.

Bij vriendin Jennifer kunnen de jongens af en toe (wanneer nodig) terecht om er even tussenuit te zijn, een nachtje logeren.

Als in de praktijk blijkt dat het plan dient te worden aangepast, komen de volgende mensen bij elkaar:

- Vanuit de familie/sociaal netwerk: vriendin Jennifer, oma en oom Jan
- Vanuit de hulpverlening: de heer K, gezinscoach
- Oma neemt contact op om met de anderen bij elkaar te komen, de bijeenkomst is bij vriendin Jennifer.

Afspraken over de eerste nabespreking:

- Deze vindt plaats op: over 10 weken op xx-xx-2008
- Daarbij zijn aanwezig: Wilma, John, vriendin Jennifer, oma, de gezinscoach, de gezinsvoogd, de dan aangestelde IAG-er en de heer X van de politie.

ETC.

3.3 Evaluatie

In 9 van de 13 onderzochte plannen is een evaluatiemoment opgenomen. Er is afgesproken wie er bij elkaar komen en wanneer. Vaak is er een afspraak na 3 maanden, maar het komt ook voor dat families een andere periode afspreken.

3.4 Noodplan

In 10 van de 13 onderzochte plannen is een noodplan opgenomen. Dat wil zeggen een afspraak wat men doet wanneer er zaken anders lopen dan verwacht. Afgesproken is wie er dan bij elkaar komen en wie het initiatief daartoe neemt. .

3.5 Gewenste steun en hulp van professionals

Hoeveel afspraken de 13 plannen in totaal omvatten is niet onderzocht. Wel bekend is dat er twee plannen zijn waarin niet om professionele hulp wordt gevraagd. In de overige 11 plannen staan 61 afspraken waarbij hulp en steun van professionals door de familie nodig geacht wordt. Dat is 5,5 per plan.

De meeste afspraken waarbij hulp van professionals nodig is zijn gericht op het verbeteren van de gezondheid (21%), opvoedingssituatie (18%), financiën (16%) en wonen (8%).

Leefgebied	Aantal afspraken
Gezondheid	13
Opvoeding	11
Financiën	10
Wonen	5
Justitie	2
Vrije tijdsbesteding	1
Werk	1
Onderwijs	1
Sociaal netwerk	0
Diversen	17
<i>Totaal</i>	<i>61</i>

In de volgende paragrafen worden de vier meest voorkomende categorieën nader beschreven.

3.5.1 Gezondheid

In de plannen staan 13 afspraken over gezondheid waarbij hulp van professionals gewenst wordt.

Tweederde van de afspraken hebben te maken met een vorm van therapie of behandeling. Het gaat om psychiatrische hulp, dagbehandeling, relatietherapie of relatiegesprekken, speltherapie, behandeling van alcoholverslaving. De andere afspraken gaan over het geven van informatie over een ziekte of handicap, behandeling van een somatische klacht

en het onderzoeken welke hulp er nodig is.

De organisaties waaraan deze hulp wordt gevraagd zijn het Algemeen Maatschappelijk Werk (3x), Thuiszorg (2x), MEE (2x), Bureau Jeugdzorg, zorgaanbieder jeugdzorg, zorgaanbieder gehandicaptenzorg, verslavingszorg, huisarts, ziekenhuis en Blijf van mijn Lijf. Tweemaal is onbekend welke organisatie(s) de hulp zouden moeten leveren.

3.5.2 Opvoeding

Er zijn 11 afspraken die met opvoeding te maken hebben. Vijf daarvan gaan over het ondersteunen van ouders, twee over het begeleiden van een jongere na het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. De rest gaat over het geven van informatie, het bemiddelen in conflicten over de opvoeding, het regelen van ouderschapsverlof en het regelen van een indicatie.

Drie maal wordt hulp en steun gevraagd aan een zorgaanbieder gehandicaptenzorg, twee maal aan MEE, twee maal aan Bureau Jeugdzorg en de rest ieder eenmaal aan een school, het Algemeen Maatschappelijk Werk, een asielzoekerscentrum en Thuiszorg. Twee maal is onbekend welke organisatie(s) de hulp zouden moeten leveren.

3.5.3 Financiën

Van de 10 afspraken gaan er vier over het aanvragen van een uitkering of de regelgeving daaromtrent, drie over ondersteuning in het leren omgaan met geld en de rest over hulp bij het invullen van papieren voor bijvoorbeeld de belasting en zorgtoeslag.

De professionals aan wie deze vragen gesteld worden werken bij het Femgard (2x), diaconie van de kerk (2x), zorgaanbieder jeugdzorg (2x), het maatschappelijk werk van een ziekenhuis (2x) en de rest, ieder een keer, aan: de Sociale Dienst, het Algemeen Maatschappelijk Werk en de Thuiszorg.

3.5.4 Wonen

De 5 afspraken over wonen gaan over het zoeken van een woning (2x), het kunnen blijven in een woonvoorziening (internaat, Blijf) tot er een andere woning is en het zoeken van een plaats waar een kind heen kan die uit huis geplaatst gaat worden.

De professionals aan wie deze vragen gesteld worden zijn: Bureau Jeugdzorg, zorgaanbieder jeugdzorg, COA, gemeente en Blijf van mijn Lijf.

3.5.5 Diversen

Van de 17 diverse onderwerpen gaan het merendeel (11x) over de voortgang van de samenwerking tussen de professionals en familie/netwerk. Gevraagd wordt om aanwezigheid bij het aanpassen van het plan indien er onvoorziene omstandigheden zijn (4x), aanwezigheid bij de evaluatie van het plan (5x), coördineren van hulp en overleg met de familie daarover (2x). De andere zijn het verzenden van informatie over de situatie aan derden (3x), het regelen van huishoudelijke hulp, het regelen van de overdracht aan andere hulpverleners als een familie verhuist en het bieden van juridische steun als dat nodig mocht blijken.

Deze vragen worden gesteld aan het COA (5x), Bureau Jeugdzorg (5x), het Leger des Heils (3x), MEE (2x), zorgaanbieder gehandicaptenzorg (2x), zorgaanbieder jeugdzorg (2x) en verder ieder een keer: advocaat, Blijf van mijn Lijf, Femgard, kerk, politie en Thuiszorg.

4 Tevredenheid professionele aanmelders

4.1 Inleiding

Na de Eigen Kracht-conferentie is door de coördinator een tevredenheidsformulier aan de professionele aanmelders gegeven of gestuurd. Een paar keer is dit formulier ook gegeven aan een betrokken professional die niet de aanmelder was. Er zijn 18 formulieren uitgereikt, hiervan zijn er 9 teruggekomen. Dit betekent een respons van 50%.

4.2 Informatie

Het is uit eerdere rapportages over Eigen Kracht-conferenties bekend aan welke informatie aanmelders vooraf behoefte hebben:

- de eigen inbreng en rol van de aanmelder;
- de gang van zaken tijdens Eigen Kracht-conferenties (algemeen);
- de gang van zaken tijdens deze specifieke Eigen Kracht-conferentie;
- wat Eigen Kracht inhoudt en beoogt.

In dit onderzoek is gevraagd in hoeverre de aanmelders vinden dat ze op deze punten voldoende zijn geïnformeerd.

Bijna alle ondervraagde aanmelders beoordelen deze punten als voldoende:

- 1) Op de vraag of de aanmelder voldoende informatie over de eigen rol heeft gekregen van de Eigen Kracht-coördinator, antwoorden 7 van de 9 respondenten met ja, 1 met nee en 1 met onbekend. Volgens 8 van de 9 van de respondenten was de informatie over de gang van zaken tijdens Eigen Kracht-conferenties in het algemeen en deze conferentie in het bijzonder, voldoende. Van 1 respondent is het antwoord onbekend.
- 2) Informatie over wat Eigen Kracht inhoudt en beoogt, wordt door 8 van de 9 als voldoende beschouwd. Van 1 respondent is het antwoord onbekend.

4.3 Waardering Eigen Kracht-conferentie

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de aanmelders over de conferentie als geheel, is hen gevraagd een rapportcijfer te geven. Op 1 aanmelder na heeft iedereen deze vraag ingevuld. Het hoogste cijfer dat wordt gegeven is een 9 (1x), het laagste een 7 (6x). Er zijn geen onvoldoendes. Gemiddeld geven de aanmelders een 7,4 aan de conferentie.

Een aantal respondenten verklaart hun cijfer met een toelichting.

‘Een 7. Te weinig mensen uitgenodigd/aanwezig (wens ouders!).’

‘Een 9. Het doel is bereikt en het is een goede manier om het netwerk te versterken en een rol te laten spelen in het oplossen/aanpakken van de problemen.’

4.4 Waardering plan

Het gaat in een conferentie om het maken van een plan voor een of meerdere hoofdpersonen. Dat plan is bedoeld om de situatie van de hoofdpersoon of het gezin te verbeteren. Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de aanmelders over het - niet door hen zelf maar door familie gemaakte - plan is hen gevraagd ook voor dit onderdeel een rapportcijfer te geven.

8 aanmelders beoordeelden het plan met een voldoende. Het laagste cijfer is een 6 (2x), het hoogste cijfer een 8 (4x). Gemiddeld wordt het cijfer 7,3 gegeven. Eén aanmelder heeft geen cijfer gegeven, omdat hij of zij er uiteindelijk niet bij is geweest.

Bij de beoordeling van het plan letten aanmelders op:

- haalbaarheid van het plan;
- duidelijkheid van het plan;
- veiligheid van het plan;
- inbreng en medewerking van familie en netwerk aan het plan.

Enkele toelichtingen ter illustratie:

‘Een 6. Ik vind de afspraken die gemaakt zijn nogal vaag en ik heb ’t gevoel dat de familie hier niet echt mee uit de voeten kan. Zorg is dat ze snel weer terugvallen in hun oude gedrag.’

‘Een 6. Het plan zien er goed uit, maar de omstandigheden maken het moeilijk om het plan daadwerkelijk uit te voeren.’

‘Een 8. Ondanks beperkt IQ deelnemende cliënten is er toch een waardevol plan uitgerold.’

4.5 Waardering Eigen Kracht-coördinator

Tijdens de voorbereiding is een goede afstemming tussen aanmelder en coördinator van belang. Om een indruk te krijgen van de waardering voor de coördinator, is ook hiervoor een rapportcijfer gevraagd. Alle negen aanmelders hebben een voldoende gegeven. Het hoogste cijfer is een 10 (1x), het laagste een 7 (3x). Gemiddeld waarderen de aanmelders de samenwerking met de coördinator met een 8,0. Zij letten bij hun beoordeling onder andere op de duidelijkheid, de vriendelijkheid, de geduldigheid en de snelheid waarmee vragen van de aanmelder worden behandeld.

‘Een 7. Heb wel wat gemist in extra uitleg en soms wat miscommunicatie. P.S. doelgroep verstandelijk gehandicapten vraagt soms net iets meer uitleg en minder ingewikkeld taalgebruik.’

‘Een 7. Ouders hebben (nog steeds) het gevoel van ‘baat het niet dan schaadt het niet’. Coördinator heeft te weinig duidelijk gemaakt van de ‘unieke’ werkwijze van eigen kracht.’

‘Een 10. Heeft mij goed op de hoogte gehouden. Goede inzet om alle betrokkenen te horen.’

4.6 Waardering Eigen Kracht-regiomanager

Zeven van de respondenten hebben deze vraag beantwoord. Zij oordelen positief en geven gemiddeld een 7,7. Er is geen onvoldoende.

Het rapportcijfer wordt vooral gebaseerd op: bereikbaarheid, snelheid van werken, gegeven informatie en ondersteuning.

‘Een 9. Bijzonder uitnodigend, enthousiast, daadkrachtig. Houdt zich heel erg goed aan afspraken, zeer prettig om mee samen te werken.’

4.7 Overige opmerkingen en suggesties

Aan het eind van het formulier hebben de aanmelders nog hun aanvullende opmerkingen en suggesties kunnen opschrijven.

Enkele citaten:

‘Leuke manier om de eigen kracht te versterken en daarbij het netwerk te betrekken! Zeker belangrijk bij mensen met een verstandelijke beperking omdat ze vaak een klein netwerk hebben. Van de coördinator vraagt het wel iets meer uitleg in eenvoudige woorden en komen met praktische voorbeelden. Cliënten hadden toch moeite met het begrijpen van wat ze konden verwachten. Maakt onzeker.’

‘Van de deelnemers kreeg ik te horen dat zij het prettiger hadden gevonden als de coördinator ook bij het besloten deel aanwezig zou zijn geweest. Er was behoefte aan een objectieve voorzitter. De spanningen liepen namelijk hoog op.’

5 Tevredenheid deelnemers uit familie en sociaal netwerk

5.1 Inleiding

Bij alle 17 gehouden conferenties was vertegenwoordiging uit de familie of het sociaal netwerk aanwezig. Van hen hebben er 136 personen een tevredenheidsformulier gekregen. De respons bedroeg 83 formulieren (80 volwassenen, 3 kinderen) oftewel 61%. Kinderen kregen een ander formulier dan volwassenen. De vragen die in 5.2 en 5.3 aan de orde komen zijn niet aan kinderen gesteld.

Samenstelling van de groep respondenten die het tevredenheidsformulier hebben ingevuld:

Aanwezige familieleden	Aantal	Percentage
Vader	7	8%
Moeder	5	6%
Broer/zus	10	13%
Oom/tante	7	8%
Neef/nicht	5	6%
Vriend/vriendin	15	19%
Anders	24	29%
Onbekend	10	8%
<i>Totaal</i>	83	100%

De categorie 'anders' omvat hoofdpersonen, burens, kennissen, collega's, contacten uit de kerk of verenigingen etc. De categorie 'onbekend' omvat deelnemers die het formulier wel hebben ingevuld, maar niet hebben aangegeven in welke relatie zij tot het kind of de volwassen hoofdpersoon staan.

5.2 Informatie

5.2.1 Inleiding

Vooraf hebben de meeste deelnemers contact gehad met zowel de aanmelder als met de Eigen Kracht-coördinator. Het is de bedoeling dat de aanmelder het idee van de Eigen Kracht-conferentie bij de deelnemers introduceert en de te bespreken vragen voorlegt. De Eigen Kracht-coördinator bereidt vervolgens de Eigen Kracht-conferentie voor. Tijdens de Eigen Kracht-conferentie geven de aanmelder en eventueel andere aanwezige professionals informatie over de problemen en hulpmogelijkheden.

5.2.2 Voldaan aan informatiebehoefte

Er is aan de volwassen respondenten gevraagd of zij voldoende informatie hebben gekregen over de bedoeling van de Eigen Kracht-conferentie, de gang van zaken tijdens de Eigen Kracht-conferentie, de situatie van het kind en/of de volwassen hoofdpersoon en de hulpmogelijkheden.

Voldoende informatie over	Ja	Nee	Totaal (N=80)
Bedoeling	100%	0%	100%
Gang van zaken	100%	0%	100%
Situatie kind/gezin	95%	5%	100%
Hulpmogelijkheden	89%	11%	100%

Op de vraag of er voor de conferentie is gevraagd welke informatie de deelnemers wilden hebben, antwoordt 82% met ja, 18% met nee (N=76). In de meeste gevallen (N=56) is dit gevraagd door de Eigen Kracht-coördinator, gevolgd door familie/vrienden (N=13), hulpverleners (N=7) en overigen (N=2). Meerdere antwoorden per respondent zijn daarbij mogelijk. Van de mensen die de vraag over de informatie met 'ja' beantwoorden, heeft 92% deze informatie ook gekregen en 8% ten dele (N=62). Aan de respondenten die bepaalde informatie hebben gemist is gevraagd wat zij graag hadden willen weten.

'Ik wist niet dat de problematiek rond de drie jongste meisjes zo complex was.'

'Precieze situatie van zaken: urgentie, uitkering, juridisch.'

5.3 Meewerken aan een oplossing

5.3.1 Inleiding

Het is de bedoeling dat in de Eigen Kracht-conferentie iedereen een bijdrage levert aan het maken van het plan. Dat kan zijn door hulp aan te bieden, maar zeker zo van belang is het meedenken en meewerken tijdens het besloten gedeelte als de familie 'onder elkaar' is. Om enigszins een beeld te krijgen van de betrokkenheid van de deelnemers bij het besluitvormingsproces, is hen gevraagd of zij zelf informatie hebben kunnen toevoegen, of zij zelf hebben kunnen vragen en zeggen wat zij wilden en of zij vinden dat ze hebben kunnen meewerken aan een oplossing.

5.3.2 Informatie geven

Net als professionals beschikken familieleden en het sociaal netwerk ook over informatie. Op de vraag of men zelf informatie heeft toegevoegd aan de Eigen Kracht-conferentie antwoordt 57% bevestigend en 43% ontkennend (N=74).

5.3.3 Vragen

Op de vraag of men tijdens de bijeenkomst heeft kunnen vragen wat men wilde, hebben 79 mensen geantwoord. 84% van hen antwoordt met ja, 13% met ten dele en 4% met nee.

5.3.4 Zeggen

Op de vraag of men tijdens de bijeenkomst heeft kunnen zeggen wat men wilde, hebben 79 mensen geantwoord. Van deze mensen zegt 87% dat men genoeg heeft kunnen zeggen, 8 mensen zeggen ten dele (10%) en 2 mensen zeggen van niet.

5.3.5 Meewerken aan een oplossing

Op de vraag of men heeft kunnen meewerken aan een oplossing hebben 79 mensen personen geantwoord. 68% antwoordt bevestigend, (3 mensen) 4% ontkennend en de overige 28% geeft aan gedeeltelijk te hebben kunnen meewerken.

5.3.6 Op gemak voelen

De vraag of men zich tijdens de bijeenkomst op het gemak voelde is door 79 volwassenen en 3 kinderen ingevuld. Van hen geeft 78% aan zich op het gemak te hebben gevoeld, 17% ten dele en 4 deelnemers niet (5%) niet.

Op de vraag of men zich tijdens de besloten tijd op het gemak voelde hebben 78 volwassenen en 3 kinderen geantwoord. Van hen geeft 79% aan zich tijdens de besloten tijd op het gemak te hebben gevoeld, 15% ten dele en 5 deelnemers (6%) niet.

5.4 Waardering Eigen Kracht-conferentie en besloten tijd

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de deelnemende leden van familie en sociaal netwerk over de conferentie als geheel is zowel kinderen en volwassenen gevraagd een rapportcijfer te geven. 1 respondent geeft de conferentie een onvoldoende. Het gemiddelde rapportcijfer voor de conferentie als geheel is een 7,7 (N=81).

'Een 6. Ik was van tevoren sceptisch. Merkte dat de betrokkene zich sterker voelde door deze methode. Ze voelde zich gehoord, serieus genomen. Je zag ze 'groeien.'

'Een 8. Alles werd heel duidelijk in beeld gebracht en wat er al gebeurde om de problemen op te lossen.'

'Een 10. Want ik vond/vind het erg leuk zo met elkaar praten.' (kind)

Er is aan de volwassenen apart gevraagd naar het rapportcijfer voor het besloten deel waarbij alleen familie en sociaal netwerk bijeen zijn. De waardering voor dit deel van de conferentie ligt op een vergelijkbaar niveau als voor de conferentie als geheel, namelijk een 7,5 (N=77). 4 personen geven dit onderdeel een onvoldoende.

Enkele citaten ter toelichting:

'Een 3. Omdat er toch professionele hulp bij had moeten zijn om het gesprek te leiden.'

'Een 6. De functie van deze conferentie een druppel op een gloeiende plaat is en er veel meer moet gebeuren.'

'Een 8. Structuur liep goed, omdat we per kind hebben geïnventariseerd/doorgevraagd naar oorzaak van gedrag en motivatie voor inzet en obstakels.'

'Een 10. Tijd werd goed benut, er werd naar elkaar geluisterd en ieders mening werd gerespecteerd.'

5.5 Waardering plan

Het doel van de Eigen Kracht-conferentie is het maken van een plan. De meeste respondenten afkomstig uit de familie en het sociaal netwerk (inclusief 3 kinderen) vinden dat er genoeg mensen aanwezig waren om een plan te maken, namelijk 91% van de

ondervraagden (N=81). Zeven volwassenen vinden van niet.

Het plan wordt gemiddeld met een 7,6 gewaardeerd (N=78). 2 van de 75 volwassen respondenten die deze vraag hebben beantwoord geven een 1 en een 3. De kinderen gaven twee tienden en een 9. Enkele citaten:

'Een 3. Niet alles is besproken.'

'Een 6. Door emoties verliep sommige afspraken moeizaam.'

'Een 6. Weinig hoop, omdat moeder afspraken niet nakomt, uitputting gezinsleden, veel hectiek, geen rolmodel, geen controle, geen ondersteuning. Ontwerp van plan is oké.'

'Een 8. In principe goed. Door handicap van afwezigheid 'andere partij' is het plan iets minder geslaagd dan zou moeten.'

'Een 8. Er is op een realistische manier gekeken naar wat nodig is op korte termijn en minder relevante zaken zijn doorverwezen naar een volgende familiebijeenkomst.'

'Een 10. Want er werd wel naar me geluisterd.' (kind)

5.6 Waardering coördinator

De Eigen Kracht-coördinator is degene die de deelnemers bij elkaar brengt en de conferentie organiseert. Hoe kijken de deelnemers aan de conferentie tegen deze persoon aan? Deze vraag is door 69 volwassen personen beantwoord en door de drie kinderen. Niemand geeft een onvoldoende. De kinderen gaven alle drie een 10. Het gemiddelde rapportcijfer is een 8,3 (N=72).

De volgende citaten illustreren de gegeven cijfers:

'Een 8. Goed aangegeven waar alles om gaat en welke inzet wordt verwacht.'

'Een 9. Ze legde alles heel duidelijk en helder uit, leidde alles in goede banen en hield op als het dreigde af te wijken van de problemen.'

'Een 10. Ze heeft goed gecommuniceerd, veel bereikt met het uitnodigen van externen.'

'Een 10. Ik vind haar gewoon heel lief en begripvol.' (kind)

5.7 Waardering professionele aanmelder

Gevraagd is aan de volwassen familieleden of de aanmelding is gedaan door een professionele hulpverlener en zo ja, welk rapportcijfer men dan aan de aanmelder wil geven. 29 personen (39%) zeggen dat de aanmelding door een professional is gedaan, 32 personen (43%) zeggen van niet en 13 personen (17%) weten het niet. Alleen als de zaak

door een professionele aanmelder is aangemeld, hebben de respondenten een rapportcijfer gegeven.

De aanmelder/hulpverlener krijgt gemiddeld een 8,3 (N=25). Niemand geeft een onvoldoende.

'Een 6. Omdat ze te lang ermee gingen wachten.'

'Een 9. Omdat alles tot in de puntjes wordt uitgelegd.'

'Een 10. Ze heeft goed ingezien dat dit een goed middel is om tot enig resultaat te komen.'

5.8 Overige opmerkingen en suggesties

Aan het einde van de vragenlijst hebben de deelnemers de gelegenheid een afsluitende opmerking te maken. De suggesties hebben met name betrekking op de voorbereiding voor de conferentie, het uitnodigingsbeleid, het al dan niet aanwezig zijn van een professional bij het besloten deel en verbetering van de nazorgactiviteiten. Daarnaast benut een aantal respondenten de gelegenheid om nogmaals de tevredenheid over de conferentie (of juist niet) uit te spreken.

Enkele citaten:

'Ik vind het een prachtig streven, maar zijn de problemen niet té groot voor ons om te dragen? Ik had van te voren wel graag willen weten hoe ernstig het was.'

'Achteraf gezien denk ik toch dat het handig was geweest onderlinge verhoudingen van genodigden meer te toetsen op mogelijke belemmeringen in het gesprek.'

'Alles ging goed. Het was rustig.' (kind)

'Het was een paar keer erg uit de hand gelopen. Daar had dus iemand met ervaring bij moeten zitten. Om de gemoederen te kalmeren en het gesprek te leiden. Bij de evaluatie met de groep moet er zeker zo'n persoon bij.'

'Er is aangegeven bij de voorgesprekken dat er een agressieve sfeer zou kunnen ontstaan. Hier is niets mee gedaan. Ik ben erg gekwetst en zal nooit meer aan zoiets meedoen. Deze persoon heeft hulp nodig (anders dan deze maatschappelijk werkster!) en ik vind dat dit genegeerd is door jullie organisatie.'

'Ik ben blij met de conferentie omdat we over onze problemen konden praten. We willen een toekomst voor de kinderen. Na conferentie mis ik begeleiding. Mijn man werkt niet mee aan het plan. Wie kan hem onder druk zetten?'

'Het idee is goed, maar te lange avond. Misschien eten anders regelen, zodat het een uur scheelt. Ben er wel van bewust, dat juist het eten het nog specialer maakt voor hen.'

'Ga door met dit project, bravo!'

6 Follow-up na drie maanden

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft de resultaten weer van de follow-up na drie maanden.

De gegevens zijn op twee manieren verzameld. Ten eerste door de Eigen Kracht-coördinatoren die drie maanden na de Eigen Kracht-conferentie een follow-up formulier hebben ingevuld nadat zij contact hadden opgenomen met sleutelfiguren uit een Eigen Kracht-conferentie. Hierbij is vooral gevraagd naar de mate van uitvoering van het plan. Het gaat om 13 zaken. De gegevens hiervan zijn te vinden in paragraaf 6.2.

Daarnaast is met 26 personen, afkomstig uit 11 Eigen Kracht-conferenties, een diepte-interview gehouden. Hierbij werd gevraagd hoe het met de uitvoering van het plan is gelopen, of het geweld gestopt is, welke effecten de inzet van de Eigen Kracht-conferentie heeft gehad, wat er volgens de respondenten beter had gekund en welke (on)mogelijkheden zij zien om Eigen Kracht-conferenties in te zetten. Deze resultaten zijn beschreven in de paragrafen 6.3.

6.2 Resultaten uit de follow-up formulieren

6.2.1 Tijdstip en aantal respondenten

Tijdstip van de follow-up

Er zijn 17 fase 2 conferenties gehouden. Van 13 conferenties zijn follow-up gegevens bekend. De overige 4 conferenties zijn recent gehouden, de follow-up moet nog gebeuren.

11 van de 13 follow-up gesprekken hebben binnen drie maanden na afloop van de conferentie plaats gevonden.

Tijd na de Eigen Kracht-conferentie	Aantal
2 - 3 maanden	11
4 - 5 maanden	2
<i>Totaal</i>	<i>13</i>

Aantal personen

In het kader van de follow-up hebben de Eigen Kracht-coördinatoren gesproken met in totaal 41 personen. Van hen behoren de meesten tot de familieleden.

Gesproken met	Aantal
Familieleden	17
Sociaal netwerk (buren, vrienden)	9
Aanmelders/professionals	9
Kinderen	4
Volwassen hoofdpersonen	2
<i>Totaal</i>	<i>41</i>

6.2.2 Mate van uitvoering van de plannen

De grootste groep, 34 personen oftewel 83% zegt dat de afspraken uit het plan gedeeltelijk zijn uitgevoerd. Drie personen zeggen dat het plan in zijn geheel niet is uitgevoerd, vier personen vinden dat het plan in zijn geheel is uitgevoerd. Een keer weet een respondent niet of de afspraken uit het plan zijn uitgevoerd. Bij twee conferenties spreken de respondenten elkaar enigszins tegen over de mate van uitvoering

Mate van uitvoering 2008	Geheel	Ten dele	Geheel niet	Weet niet	Totaal
Familieleden	1	15	1	0	17
Sociaal netwerk	0	8	1	0	9
Aanmelders/professionals	1	7	0	1	9
Kinderen	1	3	0	0	4
Volwassen hoofdpersonen	1	1	0	0	2
<i>Totaal</i>	<i>4</i>	<i>34</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>41</i>

Van 10 conferenties is bekend of er na enige tijd nog een evaluatiebijeenkomst is gehouden. Deze bijeenkomst is in 3 gevallen gehouden (2x met alleen familie, 1x met hulpverleners) en 7x niet.

De grootste groep respondenten geeft aan dat het plan gedeeltelijk is uitgevoerd. Hier volgen enkele citaten ter toelichting:

'Het originele plan is inmiddels niet meer van toepassing. Wel hebben deelnemers aan de conferentie nog vaak contact met elkaar om de jongere goed te blijven begeleiden en volgen.' (aanmelder)

'Ten dele. Deels omdat afspraken niet meer van toepassing zijn door positieve ontwikkelingen, deels omdat mensen hun afspraken niet zijn nagekomen.' (sociaal netwerk)

'Plan zat goed in elkaar. Wat er van terecht gekomen is valt tegen. Het plan was haalbaar, maar zelfs sommige kleine dingen zijn niet gebeurd. Eigenlijk weer een keer teleurgesteld over het netwerk.' (sociaal netwerk)

'Ten dele uitgevoerd. Sjoerd had voor de conferentie al besloten om te gaan werken en daardoor zijn aantal dingen in stroomversnelling geraakt en waren aantal dingen die in het plan stonden niet meer nodig. Positieve beweging met Sjoerd zelf is veel sneller gegaan dan in het plan was aangenomen.' (tante)

'Het plan nu. In de tijd van de conferentie klopte het, het was toen het maximaal haalbare. Wel vond ik het toen ook een 6 omdat het plan moeizaam tot stand kwam en de punten die genoemd werden vond ik niet genoeg garantie geven voor de toekomst. Het was een dun plan. Omdat zijn eigen proces in een versnelling is geraakt, en hij energie in zijn leven stopt, gaat het erg goed nu. Het plan was tijdsopname en nu achterhaald.' (vader)

6.3 Resultaten uit de interviews

6.3.1 Uitvoering van het plan

Van elf zaken zijn 26 betrokkenen geïnterviewd. In de interviews wordt het beeld uit de registratie (zie 6.2.2) bevestigd. Het merendeel van de afspraken is uitgevoerd, maar vrijwel van ieder plan zijn er ook afspraken die niet zijn uitgevoerd.

Er zijn drie van de elf zaken waarin het plan niet geleid heeft tot de gewenste situatie, dat wil zeggen de afspraken uit het plan werden niet of nauwelijks uitgevoerd:

- Een zaak betreft een scheidingskwesitie waarvan een van de partners en diens netwerk niet op de Eigen Kracht-conferentie aanwezig waren. Naderhand hebben zij ook niet meegewerkt aan de uitvoering van het plan. De afspraken die bedoeld waren om de situatie van de wel meewerkende partner te verbeteren zijn wel uitgevoerd.
- In een zaak die moeder en kinderen betrof, hielden de kinderen zich niet aan de gemaakte afspraken en vroeg de moeder geen hulp. De situatie bleef daardoor niet acceptabel, waarna moeder besloot dat de kinderen uit huis geplaatst dienden te worden. Ook hier werden de afspraken die bedoeld waren om moeder te steunen wel grotendeels uitgevoerd.
- In een zaak waarin een zoon zijn moeder bedreigde, verbeterde de situatie aanvankelijk en hield de zoon zich aan de afspraken. Na een ruzie, was de maat voor de ouders vol en hebben zij de zoon uit huis gezet. De familie steunde de ouders hierin. Er vond wel een evaluatie plaats maar in een andere samenstelling dan was afgesproken. Het maatschappelijk werk dat contact zou zoeken, deed dit niet.

In 7 zaken werd het plan op hoofdlijnen uitgevoerd, maar zijn er ook afspraken veranderd of (nog) niet uitgevoerd:

- In een zaak waarin het ging om het verstevigen van het netwerk van de hoofdpersoon na huiselijk geweld, werd het doel bereikt maar bepaalde afspraken werden niet nagekomen doordat er een auto kapot ging en de hoofdpersoon een van de afspraken bij nader inzien geen goed idee vond.
- In een zaak waar partnergeweld de aanleiding tot de conferentie was, werden vrijwel alle afspraken uitgevoerd. Twee afspraken zijn iets gewijzigd, twee afspraken zijn nog niet uitgevoerd maar zullen dat wel worden volgens de respondenten, een afspraak wordt niet uitgevoerd omdat die achteraf niet verstandig leek.
- In een zaak waarin grote dreiging van buitenaf en problemen in het gezin waren, werd het plan vrijwel geheel uitgevoerd. Zowel professionals als netwerk deden wat zij beloofden, op een persoon na die door een nieuwe relatie haar prioriteiten elders legde. In een conflict met een instantie zijn stappen ondernomen; een oplossing is nog niet bereikt waardoor een paar afspraken nog niet uitgevoerd kunnen worden.
- In een zaak waarin een vrouw bedreigt wordt door haar ex, zijn de afspraken over het verstevigen van de band met het netwerk uitgevoerd en wordt de hoofdpersoon materieel en immaterieel gesteund. Ook is een bezoekenregeling gestart. De afspraken over opleiding, verhuizing en evaluatie kunnen pas uitgevoerd worden als er een huis is.
- In een zaak die draaide om het maken van afspraken door 'exen' over de opvoeding van hun kind, zijn de afspraken naar de letter goeddeels niet uitgevoerd doordat de vrouw een andere baan kreeg. Naar de geest echter wel, er zijn nieuwe afspraken gemaakt waarbij iemand uit het netwerk bemiddelde. De afspraak over het verwerken van de emotionele kant van de scheiding is anders gelopen dan gedacht. De man heeft hulp gezocht, maar kwam er achter dat hij te boek stond als iemand die huiselijk geweld heeft gepleegd. Dit is volgens hem onjuist en ook niet aan de orde geweest

- tijdens de conferentie. Hij stelde geen prijs meer op hulp van die betreffende instantie.
- In een zaak waarin een net volwassen zoon een eigen toekomst diende op te bouwen, los van zijn zieke moeder met een psychiatrische stoornis, werden vrijwel alle afspraken uitgevoerd. Een aantal kwesties lopen nog, een paar afspraken zijn iets gewijzigd. De jongen woont bij bekenden, wordt begeleid door personen uit het netwerk, heeft werk en bouwt een eigen vriendenkring op.
 - In een zaak waarin een vrouw en kinderen geslagen werden door een (alcoholische) man/vader, werd het plan grotendeels uitgevoerd. Vrouw en kinderen zijn verhuisd naar een andere woonplaats. Hulp voor man en vrouw is door de verhuizing nog niet begonnen. De vrouw wacht op bericht van de gemeente om aan een taalcursus mee te kunnen doen.

In één zaak werden alle afspraken van een plan volledig uitgevoerd, het betreft een zaak waarin een familielid in de knel raakte door een familievete en waarin er afspraken werden gemaakt over het respecteren van elkaars grenzen en de manier van met elkaar omgaan.

6.3.2 Huiselijk geweld

In alle elf zaken heeft huiselijk geweld op enig moment een rol gespeeld. De wijze waarop en de frequentie is zeer divers en variëren van een eenmalige ontlading van woede tot voortdurende ruzie, tot slaan, doodsb bedreiging en poging tot doodslag. In 5 van de 11 conferenties gaan de conferentievragen niet over het stoppen van geweld, maar het opbouwen van een (nieuw) leven na geweld. In de overige 6 gaat het wel om het stoppen van geweld, al wordt het niet zo omschreven. Meestal wordt het geformuleerd als 'minder ruzie' of 'veilig opgroeien'.

Dat het huiselijk geweld zijn sporen achter heeft gelaten, is duidelijk. Sommige respondenten zijn naar een ander deel van het land verhuisd (bijvoorbeeld in een Blijf van mijn Lijf huis) en moeten daardoor een nieuw sociaal netwerk opbouwen. In zaken waar sprake was van langdurig partnergeweld is vaak al eerder sociaal isolement opgetreden; vrienden werden buiten de deur gehouden uit schaamte, angst voor ontdekking of door dreigementen ('als je iets vertelt, dan sla ik ze in elkaar'). Angst en dreiging speelt bij een deel van de respondenten nog steeds een rol, ook al wonen zij elders.

In de 6 zaken waar het om het stoppen (of voorkomen) van huiselijk geweld ging, melden de respondenten dat het geweld is gestopt. In drie zaken is dit gebeurd binnen de woonsituatie die er was ten tijde van de conferentie, in de andere zaken is daar na de conferentie iets aan veranderd en wonen dader en slachtoffer niet meer bij elkaar. Er is soms nog wel ruzie, maar geen sprake meer van slaan.

6.3.3 Effecten van de Eigen Kracht-conferentie

Er is de respondenten op verschillende manieren gevraagd naar veranderingen sinds de Eigen Kracht-conferentie. Zij noemen allerlei zaken, in eigen woorden. Hun antwoorden zijn gecategoriseerd⁷ en geteld. Als meerdere respondenten van 1 zaak, dezelfde antwoorden hebben gegeven, is dat effect eenmaal meegeteld. Het maximaal mogelijke aantal per effect is derhalve 11. Bij een dergelijk (beperkt) aantal zaken, gaat het meer om de trends dan de absolute aantallen.

⁷ Bij de categorisering is gebruik gemaakt van de indeling zoals beschreven in Beek, F. van (2006) Op de grens tussen bemoeizicht en zorg. Rapportage van het onderzoek naar Eigen Kracht-conferenties in Overijssel en de verhouding van Eigen Kracht tot de Wet op de Jeugdzorg. Voorhout: WESP. Deze indeling is uitgebreid met effecten die specifiek blijken te zijn voor dit onderzoek.

De volgorde van de beschrijving van de effecten, wordt bepaald door het aantal keren dat een effect voorkomt. De meeste effecten hebben een verband met een van de andere. Zo heeft 'meer veiligheid' en 'grenzen stellen' met elkaar te maken, maar ook met de verbetering van de situatie van de hoofdpersonen.

Meer steun uit familie en netwerk

Het gaat om meer steun uit familie en netwerk voor de volwassen hoofdpersoon en/of diens kinderen. Dit onderwerp werd in 9 zaken genoemd. De steun waar het om gaat kan zowel praktisch als moreel zijn. Voorbeelden: op de kinderen passen, inboedel verzamelen voor een nieuwe start, het geven van spullen aan iemand met weinig geld, het maken van een kattenren, geregeld bellen of opzoeken om te vragen hoe het gaat etc.

'Vrienden uit mijn oude straat die bellen een keer per week netjes en dan vragen ze hoe het gaat en omdat ik zei 'ik verveel me zo' hebben ze films opgestuurd met de post. En een cd met de post. Nou kijk je in je brievenbus, lag er weer een boek of zo. En met de kerst lag er opeens een envelop met twintig euro van de Kerstman. Ik weet zeker dat die uit mijn oude straat komt. Ik weet niet van wie, maar hij komt van een van hen.'

'Ik vond het belangrijkste dat moeder wist dat er mensen mee bezig waren, dat ze er niet alleen voor stond, dat er toch mensen zijn die willen helpen.'

Verbetering van relaties met familieleden en andere bekenden

Het gaat hier zowel om de kwaliteit als de frequentie. Dit onderwerp werd in 9 zaken genoemd.

'Het contact met mijn eigen familie is beter geworden. Veel vaker: hoe gaat het, sterkte, e-mailcontact, hyves.'

'Met de burens heb ik nu gemakkelijker contact. Ik had dat al wel, maar nu kan ik naar hun toestappen. Ik ken ze beter. (...) Met vragen over de opvoeding kan ik naar de buurvrouw. En ik heb ook meer aan mijn zus. Zij is opgegroeid in zo'n fijn pleeggezin, dus ze is heel anders dan ik (...) Ze luistert nu naar me als ik iets wil vertellen.'

Meer veiligheid

Het gaat om minder ruzie, meer rust, niet meer slaan en een afspraak met de politie voor het geval dat. Het onderwerp is in 7 zaken genoemd.

'We hebben minder ruzie. En ze slaat niet meer. Wel soms schelden. (...) Ze doet liever tegen me.'

'Mijn man drinkt nog. Hij kan mij niet meer slaan, maar hij is altijd boos. Hij is jaloers op mijn huis, op mijn eigen geld. (...) Eigen huis nu. Mijn kinderen zijn rustiger. (...) Eigen Kracht-conferentie was goed voor mij omdat mijn man moest komen en iedereen zei: het is hier niet Afghanistan, het is Nederland. Wat jij doet dat kan hier niet.'

Verbetering van de situatie

Het gaat om verbetering van de situatie van de hoofdpersoon en eventueel diens kinderen. Het onderwerp is 7 zaken genoemd.

'Gewoon fantastisch. Het is rustiger nu op het moment en dat was één van de prioriteiten wat er ook besproken was: rust in de tent. Het is hier nog nooit zo rustig geweest. Die dingen zijn gewoon allemaal behaald.'

'Het gaat gewoon lekker. Het gaat gewoon goed met ons.'

Stellen van grenzen

Het gaat om duidelijk maken waar de grens ligt voor een hoofdpersoon; wat volgens hem of haar toelaatbaar gedrag is en wat de consequenties zijn als die grenzen worden overtreden. Het onderwerp is in 5 zaken genoemd.

'Ik heb meer energie gekregen om te durven zeggen: zo kan het niet langer. Je moet weg. We waren bang voor escalaties, door zijn vrienden. We hebben nooit eerder een grens durven trekken, maar nu wel.'

'Ze heeft me een keer verteld dat het voor haar prettig is omdat ze veel duidelijker dingen kan afkappen. Dat is sowieso met zijn allen afgesproken, dus als ze dan weer beginnen, dat we dan kunnen zeggen: 'stop' of 'stop, respect voor elkaar'. Dat is nu veel duidelijker en ze hoeft daar niet zoveel meer in mee te gaan. Het is duidelijk, dat hebben we afgesproken, dus dat ze ook tegen Liesbeth zeggen.'

Meer begrip, meer mensen op de hoogte van de situatie

Het gaat hier om een effect dat in 4 zaken benoemd is. Door het delen van informatie, hebben leden van het netwerk een betere kijk op wat er aan de hand is of was, hetgeen tot meer begrip leidt.

'Voor haar was het allerbelangrijkste dat ze op dat moment weer contact kreeg met wat oude vrienden. Waarvan ze dacht dat die geen contact wilden hebben met haar. En zij niet de moed had op dat moment om hun in haar leven te betrekken. Om te vragen van willen jullie asjeblieft weer contact met mij. Dat heb ik ervaren, dat ze daar heel erg blij om was. En d'r vriendin ook zoiets van: joh meid, wij hebben dit nooit geweten.'

'Ik heb ook meer steun aan zijn moeder. Die was eerst altijd over mij aan het praten en commentaar, maar nu begrijpt ze het beter. Ook omdat Kevin erbij was, dat wilde ik eigenlijk helemaal niet, want hij kan niet tegen die spanning. Maar mensen hebben nu gezien waarom hij niet thuis kan wonen en daarom is het voor mij gemakkelijker.'

Daarnaast worden de volgende effecten drie maal of minder genoemd: betere afstemming (3x), verslechtering van de familierelaties (3x), er is professionele hulp gekomen (3x), hoop (2x), versnelling van het verbeteringsproces (2x).

Het effect 'verslechtering van relaties' behoeft enige toelichting. Het gaat hier tweemaal om personen uit het netwerk die elkaar in de Eigen Kracht-conferentie hebben getroffen en dat een negatieve ervaring vonden. In de derde situatie speelt een verhuizing een rol waardoor er minder contact is met mensen uit de vorige woonplaats.

6.3.4 Aandachts- en verbeterpunten

Aan het eind van de interviews is de respondenten gevraagd naar tips en verbeterpunten. In de nu volgende opsomming staan deze punten én zaken die de respondenten al eerder (spontaan) noemden.

Aandachtspunten van de respondenten voor familieleden die een Eigen Kracht-conferentie gaan meemaken:

- durf met de billen bloot, geen geheimen;
- neem iets aan van een ander;
- blijf jezelf;
- laat de hoofdpersoon even weg gaan tijdens de EKC zodat de anderen vrij kunnen spreken;
- betrek er ook mensen uit de nieuwe woonplaats bij;
- zet dingen op papier;
- betrek mensen erbij die wat kunnen betekenen (3x);
- liever alleen familie erbij;
- maak een duidelijk plan;
- neem vertrouwenspersonen mee;
- alleen doen als iedereen wil meewerken;
- alleen doen als je erachter staat (3x);
- geen gezinsvoogd erbij;
- hulpverleners erbij;
- onderschat de relativerende wijsheid van oudere mensen niet;
- geen EKC als je nog verdrietig bent omdat er iemand is overleden;
- goed voorbereiden;
- goede vragen bedenken van tevoren (3x);
- deelnemers van tevoren inlichten over wat er speelt (3x);
- vast van tevoren nadenken over het plan;
- bouw een netwerk op en doe een EKC.

Aandachts- en verbeterpunten voor Eigen Kracht:

- wijzen op het nut van een evaluatiemoment na de Eigen Kracht-conferentie (2x);
- wijzen op de noodzaak van het maken van plan voor het geval het anders loopt dan gedacht (2x);
- als er kinderen bij zijn, zorgen voor grote(re) ruimte, speelgoed, oppas;
- contactpersoon van Eigen Kracht na de conferentie;
- Eigen Kracht-coördinator rol geven in evaluatie (2x);
- kan Eigen Kracht-coördinator bij besloten deel blijven?;
- meer info van instanties, zoals de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdzorg
- zorg voor privacy tijdens de conferentie (geen vreemden in de ruimte);
- behoefte aan na-contact met EKC of hulpverlening (na de EKC) (2x);
- DVD niet goed te verstaan;
- iedereen dezelfde informatie geven;
- eerder eten;
- Eigen Kracht-coördinator moet goed om kunnen gaan met vertrouwelijke informatie;
- meer PR en voorlichting voor juristen en de rechterlijke macht;
- e-mails en plan zonder logo hebben geen professionele uitstraling;
- minder lange conferentie, meerdere sessies voorstellen (3x);
- let op verhouding man/vrouw bij deelnemers;
- let op balans in aantal aanwezigen van twee 'kampen';
- notulist (1x) en voorzitter (3x) tijdens besloten tijd.

6.3.5 Inzet van Eigen Kracht-conferenties

Vrijwel aan alle respondenten is gevraagd of zij anderen een Eigen Kracht-conferentie zouden aanraden. Van de 23 antwoordden er 21 met ja, 2 hebben aarzelingen. De personen die aarzelen denken dat een Eigen Kracht-conferentie niet kan bij mensen met een laag IQ (1x) of niet bij heel complexe 'heftige' situaties (2x).

Respondenten die ja hebben geantwoord, is vervolgens gevraagd aan welke situaties zij dan denken. Vaak noemen zij situaties zoals die van de hoofdpersoon van de conferentie die zij hebben meegemaakt en vullen die aan met andere situaties. Hieronder volgt een opsomming van de door hen genoemde mogelijkheden om een Eigen Kracht-conferentie in te zetten:

- mensen die uit Blijf van mijn Lijf komen, want die hebben meestal geen netwerk meer;
- mensen die uit Blijf van mijn Lijf komen en teruggaan naar hun partner;
- huiselijk geweld (7x);
- bij verslavingsproblemen (2x);
- echtscheidingsproblemen (2x);
- gescheiden moeders;
- voor gezinnen met kinderen waar het niet goed gaat (9x);
- om uithuisplaatsing te voorkomen;
- om een rechtszaak te voorkomen;
- als mensen een handicap hebben;
- mensen met Parkinson;
- als er spanningen zijn door een IQ-verschil;
- buurtproblemen (2x);
- bij privé- of werkproblemen;
- mensen die vastlopen;
- mensen met psychiatrische problemen die op straat staan of weer naar huis kunnen;
- eenzelaars;
- om uit impasses te komen;
- situaties waar veel spanningen en conflicten in het netwerk zijn.

Enkele citaten:

'Ik denk aan een vrouwtje hier in de buurt. 44 jaar was ze toen ze doodging aan drank en drugs. Haar kind van 12 begint nu zonder ouders aan de middelbare school. Die vrouw had misschien wel meer grip op haar leven kunnen krijgen met een EKC.'

'Voor kinderen als ouders problemen hebben. Om hen vrolijker te maken en niet verdrietig.'

'Bij alles als mensen denken: shit wat moet ik nou?'

'Als het thuis mis dreigt te gaan, kan het helpen situatie te verbeteren. Misschien moet je ermee beginnen als je jonger bent.'

'Praten heeft altijd zin.'

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Inleiding

Gedurende de periode 2007-2009 is in de Kop van Noord-Holland geëxperimenteerd met de inzet van 25 Eigen Kracht-conferenties in situaties van huiselijk geweld. Het initiatief daartoe werd genomen door het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland waarin ondermeer de GGD Hollands Noorden, de Stichting Blijf van mijn Lijf Den Helder en Stichting De Wering (maatschappelijk werk) samenwerken.

Onder huiselijk geweld wordt in dit verband verstaan: *elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard in de privé-situatie, waardoor schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan het slachtoffer in de vorm van fysiek of psychisch letsel.* Bij aanvang van het project lag de focus op het stoppen van ouderenmishandeling en partnergeweld. In de loop van de tijd heeft er verbreding van deze doelgroep plaatsgevonden.

Eigen Kracht is een besluitvormingsmodel waarin families zelf beslissen over wat zij nodig hebben aan hulp en steun om problemen van personen in hun familie te kunnen oplossen. De hoofdpersonen in dit besluitvormingsproces kunnen zowel volwassenen als kinderen zijn.

In het kader van het project 'Oplossen huiselijk geweld door zelf aan zet te zijn' worden Eigen Kracht-conferenties ingezet in situaties waar huiselijk geweld plaatsvindt of heeft plaatsgevonden. Tijdens de Eigen Kracht-conferenties kunnen families een plan maken om geweld te stoppen dan wel een plan maken over kwesties die het gevolg zijn van huiselijk geweld of ermee samenhangen.

Omdat er geen onderzoeksgegevens bekend zijn van Eigen Kracht-conferenties voor deze specifieke doelgroep heeft het project aan WESP de opdracht gegeven onderzoek te doen naar de resultaten van de inzet van de 25 Eigen Kracht-conferenties.

De centrale vragen in dit onderzoek zijn:

- 1) Hoe vaak, door wie en voor wie worden de Eigen Kracht-conferenties ingezet?
- 2) Wat is het verloop en het resultaat van de bij Eigen Kracht aangemelde zaken?
- 3) Hoe beoordelen de deelnemers aan een Eigen Kracht-conferentie de conferentie?
- 4) Wat zijn de resultaten en effecten drie maanden na de Eigen Kracht-conferentie?

WESP heeft gegevens verzameld van de aanmeldingen, de Eigen Kracht-conferenties, het resultaat van de conferenties, de tevredenheid van deelnemers, de uitvoering van de plannen na enkele maanden en de effecten van de Eigen Kracht-conferenties.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van:

- een registratieformulier dat door de Eigen Kracht-coördinatoren is ingevuld;
- tevredenheidsenquêtes onder deelnemers aan de conferenties (professionals en leden van familie en netwerk);
- de plannen die het resultaat zijn van een Eigen Kracht-conferentie;
- een follow-up formulier voor de stand van zaken na drie maanden;
- vragenlijsten als leidraad bij de diepte-interviews met deelnemers uit familie en netwerk.

Van de registratie is de respons 96%. De respons op de tevredenheidsquêtes onder leden van familie en netwerk bedroeg 76%, die van de aanmelders/professional 50%. De respons op de follow-upformulieren is 100%, die van de plannen 76%.

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksvragen beantwoord. Per onderzoeksvraag worden de belangrijkste resultaten samengevat en conclusies getrokken. Waar relevant wordt een vergelijking gemaakt met de landelijke cijfers⁸ die over een grotere en meer diverse doelgroep gaan. We sluiten af met een aantal op de conclusies gebaseerde aanbevelingen.

7.2 Conclusies

De centrale vragen in dit onderzoek zijn:

- 1) Hoe vaak, door wie en voor wie worden de Eigen Kracht-conferenties ingezet?
- 2) Wat is het verloop en het resultaat van de bij Eigen Kracht aangemelde zaken?
- 3) Hoe beoordelen de deelnemers aan een Eigen Kracht-conferentie de conferentie?
- 4) Wat zijn de resultaten en effecten drie maanden na de Eigen Kracht-conferentie?

1) **Hoe vaak, door wie en voor wie worden de Eigen Kracht-conferenties ingezet?**

In de onderzoeksperiode 2007-2009 werden 25 Eigen Kracht-conferenties ingezet. Aan het eind van de onderzoeksperiode waren er 2 zaken nog niet afgerond, van 1 zaak werden geen gegevens ontvangen. WESP heeft derhalve onderzoek gedaan naar 22 zaken.

De meerderheid (91%) van de aanmelders is beroepsmatig bij de aangemelde hoofdpersonen betrokken. De aanmeldingen komen zowel van organisaties die zich specifiek met huiselijk geweld bezighouden als van instellingen met een bredere doelgroep. De meeste aanmeldingen komen van het Steunpunt (Ambulant team) zelf, MEE en het Algemeen Maatschappelijk Werk. Daarnaast zijn meerdere aanmeldingen gedaan door de GGZ, Bureau Jeugdzorg, Blijf van mijn Lijf en het COA. Twee aanmeldingen kwamen van burgers zelf.

De aanmeldingen betreffen in 60% van de zaken gezinnen met een of meerdere kinderen. Bij 40% gaat het alleen om volwassen hoofdpersonen. De 48 hoofdpersonen zijn vaker vrouwen/meisjes dan mannen/jongens. 42% van de hoofdpersonen heeft een niet-Nederlandse achtergrond. De meeste hoofdpersonen wonen zelfstandig of thuis bij (een van de) ouders. De meesten wonen in Den Helder of andere gemeenten in de kop van Noord-Holland.

Tweevijfde van de hoofdpersonen heeft op het moment van aanmelding geen of korter dan een jaar contact met hulpverleners. De helft heeft 2 tot 5 jaar contact met hulpverleners. De grootste groep heeft tussen de 2 en 5 jaar contact met hulpverleners. Van de aanmeldingen met langer dan 1 jaar hulpverlening heeft slechts één aanmelding niet tot een conferentie geleid. Conferenties kunnen dus ook met succes ingezet worden als er al hulpverlening plaatsvindt.

Bij alle zaken speelt enige vorm van huiselijk geweld, recent of in het verleden. In bijna de helft gaat het om relationeel geweld tussen partners. Naast deze problemen spelen

⁸ Voor deze vergelijking worden de meest recente landelijke jaarcijfers gebruikt van alle in Nederland gehouden Eigen Kracht-conferenties. Zie Gramberg, P. (2009). Jaarcijfers Eigen Kracht-conferenties 2008. Voorhout: WESP.

er gemiddeld nog 2,6 andere kwesties. Het gaat dus om meervoudige problematiek. Meest voorkomend zijn: echtscheidingsperikelen, gedragsproblemen van een kind, psychiatrische problematiek, financiële- en huisvestingsproblemen en pedagogische onmacht/verwaarlozing.

Gemiddeld worden per Eigen Kracht-conferentie 3,9 vragen geformuleerd waarover een plan gemaakt wordt. Deze vragen gaan meestal over huiselijk geweld, wonen, financiën, opvoeding en omgangsregelingen.

Het aantal gemiddelde achtergrondproblemen en het aantal vragen per conferentie ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. Het gaat dus om relatief 'zware' zaken.

2) Wat is het verloop en het resultaat van de bij Eigen Kracht aangemelde zaken?

Eigen Kracht kende geen wachtlijsten; alle aanvragen werden meteen in behandeling genomen. Van de aanmeldingen werd 23% afgesloten in de activerende fase, 77% leidden tot een Eigen Kracht-conferentie. De zaken waar kinderen bij betrokken waren, hebben vrijwel allemaal tot een conferentie geleid.

Van de 5 zaken die in de activerende fase werden afgesloten, zijn er 3 afgesloten omdat mensen geen conferentie wilden of het netwerk te klein was en 2 omdat de familie al tijdens de voorbereiding op de conferentie een plan heeft gemaakt.

Alle 17 zaken waarin een Eigen Kracht-conferentie is gehouden, werden afgerond met een plan.

Deze resultaten zijn beter dan het landelijk gemiddelde, hetgeen opmerkelijk genoemd mag worden omdat het om situaties gaat met relatief ernstige en veel problemen.

De hoofdpersonen die zelf bepalen waar de Eigen Kracht-conferentie wordt gehouden, kozen het meest voor buurthuizen, verenigingsgebouwen, kerken en dergelijke accommodaties. Slechts één conferentie vond plaats in het gebouw van een hulpverlenende instantie.

In totaal hebben er 199 personen deelgenomen aan de 17 Eigen Kracht-conferenties. Dat is 11,7 deelnemers per conferentie. Het is 1,5 persoon minder dan het landelijk gemiddelde, maar voldoende om een bijeenkomst te kunnen beleggen. Van de aanwezigen is 83% afkomstig uit familie en sociaal netwerk en 17% professioneel betrokken. Er blijkt dus (nog) voldoende sociaal netwerk bereid mee te werken aan het maken van een plan voor de hoofdpersoon of hoofdpersonen.

De conferenties werden meest overdag gehouden, de helft doordeweeks en de helft in het weekend. De meeste conferenties duurden 3 tot 5 uur, waarvan familie en netwerk minder dan 3 uur nodig had voor het besloten deel.

De plannen zijn niet gestandaardiseerd en worden door iedere familie op eigen wijze gemaakt. Zij bevatten afspraken over een veelheid van terreinen. In 13 van de 17 plannen vraagt de familie om hulp van professionals. Dit kan zowel om nieuwe hulp als om voortzetting van bestaande hulp gaan. Gemiddeld worden er per plan 5,5 afspraken gemaakt waarbij professionals betrokken zijn. Het gaat om een veelheid van instanties, variërend van Algemeen Maatschappelijk werk, MEE, zorgaanbieders in de jeugd- en gehandicaptenzorg tot de kerk en de Sociale Dienst. De meeste afspraken waarbij hulp van professionals nodig is, zijn gericht op het verbeteren van de gezondheid, opvoedingssituatie, financiën en wonen. Bij gezondheid gaat het vooral om therapie of behandeling. Bij opvoeding ondermeer om het ondersteunen van ouders en het begeleiden van een 18-jarige naar zelfstandigheid. Bij financiën gaat het

zowel om het aanvragen van een uitkering als ondersteuning in het leren omgaan met geld. Bij wonen zijn de afspraken gericht op het krijgen van een woning of het kunnen blijven op de huidige plaats tot er een vervolgplek is.

Ook worden er afspraken gemaakt over de voortgang van de samenwerking tussen de professionals en familie/netwerk.

In 14 plannen is opgenomen dat er een evaluatie zal plaatsvinden en in eveneens 14 plannen heeft de familie opgenomen dat men weer bij elkaar zal komen als de omstandigheden daartoe aanleiding geven.

3) Hoe beoordelen de deelnemers aan een Eigen Kracht-conferentie de conferentie?

De tevredenheid van de deelnemers over de Eigen Kracht-conferentie is groot. De professionals en deelnemers van familie en netwerk vinden in grote meerderheid dat zij voldoende geïnformeerd zijn over de bedoeling en de gang van zaken. Leden van familie en netwerk vinden eveneens dat zij hebben kunnen meewerken aan een oplossing en voldoende hebben kunnen zeggen en vragen.

Zowel professionele aanmelders als deelnemers uit familie en netwerk geven de Eigen Kracht-conferentie, het plan en de samenwerking met de Eigen Kracht-coördinator een ruime voldoende, variërend van het rapportcijfer 7,3 tot 8,3. De waardering van deelnemers uit familie en netwerk is iets hoger dan die van professionals. De rapportcijfers liggen in de lijn van de landelijke waardering.

Bij de follow-up interviews na drie maanden is niet opnieuw naar een rapportcijfer gevraagd. Uit het feit dat vrijwel alle geïnterviewden zeggen dat zij anderen een Eigen Kracht-conferentie zouden aanraden is echter wel op te maken, dat hun houding ten opzichte van de conferentie positief is. Zij menen dat het inzetten van een Eigen Kracht-conferentie vooral zinvol is bij huiselijk geweld en voor gezinnen met kinderen waar problemen zijn en doen suggesties voor andere toepassingsmogelijkheden.

4) Wat zijn de resultaten en effecten drie maanden na de Eigen Kracht-conferentie?

De Eigen Kracht-conferentie activeert het netwerk en brengt beweging in de positieve zin van het woord. Dat blijkt zowel uit de mate van uitvoering van de plannen als uit de effecten die de familieleden toeschrijven aan de Eigen Kracht-conferentie.

In de 6 zaken waarin de conferentie ging om het stoppen (of voorkomen) van huiselijk geweld ging, meldden de respondenten dat het geweld is gestopt. In drie zaken is dit gebeurd binnen de woonsituatie die er was ten tijde van de conferentie, in de andere zaken is daar na de conferentie iets aan veranderd en wonen dader en slachtoffer niet meer bij elkaar. Er is soms nog wel ruzie, maar geen sprake meer van slaan.

De wijze waarop het huiselijk geweld plaatsvond en de frequentie ervan, is divers en varieert van een eenmalige ontlading van woede tot voortdurende ruzie, slaan, doodsb bedreiging en poging tot doodslag. In 5 van de 11 conferenties gaan de conferentievragen niet over het stoppen van geweld, maar het opbouwen van een (nieuw) leven na geweld.

Over de mate van uitvoering van het plan is het volgende te zeggen. Na drie maanden zegt 83% van de respondenten dat het plan gedeeltelijk uitgevoerd is. Landelijk ligt het aantal plannen dat geheel wordt uitgevoerd hoger. Uit de interviews blijkt dat het merendeel van de afspraken wordt uitgevoerd. De reden dat afspraken niet altijd uitgevoerd worden, ligt ondermeer in veranderende omstandigheden en prioriteiten, second thoughts waardoor een afspraak achteraf toch niet passend wordt gevonden, ruzie en het niet willen meewerken van personen die niet op de conferentie aanwezig waren.

Van de 11 zaken waarvan personen geïnterviewd zijn is bekend dat in drie gevallen het plan niet leidde tot de gewenste situatie. In twee van deze drie situaties stelde de hoofdpersoon hierna de Eigen Kracht-conferentie een grens die leidde tot een ander plan, namelijk het niet langer met elkaar samenleven. In zeven situaties werd het plan op hoofdlijnen uitgevoerd, in één familie werd het plan geheel uitgevoerd.

De belangrijkste effecten van de Eigen Kracht-conferenties zijn:

- meer steun uit familie en netwerk;
- verbetering van relaties met familieleden en andere bekenden;
- meer veiligheid;
- verbetering van de situatie;
- stellen van grenzen;
- meer begrip, meer mensen op de hoogte van de situatie.

Het merendeel van deze effecten is ook bekend uit ander onderzoek naar Eigen Kracht-conferenties. Dat geldt niet voor het stellen van grenzen. Aangezien het bij huiselijk geweld gaat over het overschrijden van grenzen, mag aangenomen worden dat dit een specifiek effect is van Eigen Kracht-conferenties in het kader van huiselijk geweld.

Personen die een Eigen Kracht-conferentie hebben meegemaakt raden anderen die een Eigen Kracht-conferentie overwegen ondermeer aan om het alleen te doen als ze er echt achter staan, mensen erbij te betrekken die iets kunnen betekenen en van te voren goede vragen te bedenken.

Verder vinden zij dat er van tevoren gesproken moet worden over wie uit het netwerk het gesprek gaat leiden tijdens de besloten tijd en suggereren zij langdurige conferenties over meer dagen te spreiden. Verder vragen zij aandacht voor wat er na de Eigen Kracht-conferentie gebeurt. Zij vinden dat er meer aandacht besteed moet worden aan het belang van evalueren, het maken van een noodplan en er is behoefte aan contact na de conferentie met hulpverlener of coördinator.

7.3 Aanbevelingen

Op basis van deze conclusies, bevelen wij het volgende aan:

- 1) Het inzetten van Eigen Kracht-conferenties bij situaties van huiselijk geweld in de brede zin van het woord; om het geweld te voorkomen, te stoppen, de gevolgen ervan te herstellen en slachtoffers te ondersteunen in het opbouwen van een 'nieuw' leven.
- 2) Meer ervaring opdoen met conferenties voor de doelgroepen die in het project minder aan bod zijn geweest, zoals betrokkenen bij ouder- en kindermishandeling en

eegerelateerd geweld.

- 3) Kennis overdragen en bekendheid geven aan de in de Kop van Noord-Holland opgedane ervaringen en de ontwikkelde werkwijze met betrekking tot de inzet van Eigen Kracht-conferenties in zaken van huiselijk geweld.
- 4) Voortdurende aandacht vragen voor en besteden aan de periode na de Eigen Kracht-conferentie, waarin het gaat om de uitvoering van het plan. Mogelijkheden bieden aan families die daar behoefte aan hebben om het uitvoeringsproces te ondersteunen.
- 5) Meer bekendheid geven aan burgers over de mogelijkheden en resultaten van Eigen Kracht-conferenties, zodat het aantal familieleden dat zelf een conferentie vraagt verhoogd kan worden.
- 6) Samenwerking zoeken en uitbouwen met dienst- en hulpverlenende organisaties, zodat zij conferenties voor families kunnen aanvragen, informatie kunnen geven tijdens de informatiefase van de conferentie, in het plan gevraagde diensten en zorg verlenen en families ondersteunen in de uitvoering van de plannen.